

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
LUONNONVARA- JA YMPÄRISTÖALA

LÄNNENRATSASTUKSEN KARJALAJIT

Internet-sivuston luominen ja
havainnollistavan materiaalin tuottaminen

TEKIJÄ:

Roosa Partanen

Koulutusala Luonnonvara- ja ympäristöala	
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Agrologin tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä(t) Roosa Partanen	
Työn nimi Lännenratsastuksen karjalajit	
Päiväys 2.4.2018	Sivumäärä/Liitteet 54/2
Ohjaaja(t) Katriina Pylkkänen, Heli Wahlroos	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Launosten Kartano Oy / Virpi Jouttela	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyö oli toiminnallinen kehittämistyö, jossa luotiin Internet-sivusto ja karjalajien sääntövihko (epävirallinen). Sivuja mainostettiin erityisesti sosiaalisessa mediassa. Sivut on rakennettu WordPress-alustalle. Sivustolla on havainnollistava, informatiivinen ja tiivis esittely Suomessa harrastettavista karjalajeista ja karjanpaimentamisesta. Esitellyt lajit olivat <i>Cattle Penning</i> ja <i>Team Penning</i> sekä <i>Team Sorting</i>.</p> <p>Aiheen selkeyttämiseen lukijalle sivustolla käytettiin valokuvia, piirroksia ja videoita. Kuvamateriaali kuvattiin vuosina 2015-2017 Suomessa ja Ruotsissa. Piirrokset tehtiin Adobe PhotoShopilla. Kuvat piirsi opinnäytetyöntekijä itse. Opinnäytetyössä panostettiin visuaalisuuteen lukijan mielenkiinnon herättämiseksi. Luodun sivuston lisäksi opinnäytetyössä käännettiin lännenratsastuksen karjalajien säännöt suomeksi ja ne koottiin vihkoksi. Sääntöjen lähteenä käytettiin American Quarter Horse Associationin (AQHA) sääntökirjaa. Säännöt löytyvät liitteenä sivustolta. Säännöt ovat epäviralliset.</p> <p>Opinnäytetyön toimeksiantaja oli karjakursseja ja karjalajien harjoituskilpailuja järjestävä Launosten Kartano. Opinnäytetyöllä pyrittiin parantamaan lajin tunnettavuutta harrastajamäärän lisäämiseksi ja lajin kehittymiseksi. Sivujen avulla lajista tietämätön pystyy muodostamaan itselleen helposti kokonaiskuvan karjalajeista ja karjanpaimentamisesta. Kynnys alkeiskurssille menemiselle on matalampi, kun lajiin on mahdollista tutustua etukäteen Internetissä. Harrastajamäärän kasvamisen myötä kysyntä lisääntyy ja kursseja tarjoavien yritysten määrä voi kasvaa. Tällöin myös ulkomaalaisten kouluttajien kysyntä lisääntyy, jolloin yrittäjien ja harrastajien tietotaitotaso paranee. Laji on tullut Suomeen 2008, jolloin on järjestetty ensimmäinen karjakurssi Ylä-Savossa.</p> <p>Toiminnallisen kehittämistyön taustateoriaan kuului olennaisena osana Internet-sivujen rakentaminen. Sivujen hyvän rakenteen lisäksi teoriassa käsiteltiin tiedonhakua, jonka avulla varmistetaan luotettavan tiedon löytäminen sivuston materiaaliksi. Työn visuaalisuuden takia kuvamateriaali ja videokuvaus sekä editointi olivat tärkeä osa teoriaa. Viimeisenä käsiteltiin eläinten hyvinvointia ja eläinsuojelulakia, joka vaikuttaa karjalajien harrastamiseen.</p>	
<p>Avainsanat</p> <p>hevonen, nauta, paimennus, säännöt, lännenratsastus, kilpailu, www-sivustot</p>	

Field of Study Natural Resources and the Environment			
Degree Programme Degree Programme in Agriculture and rural Industries			
Author(s) Roosa Partanen			
Title of Thesis Cattle working in Western riding			
Date	2.4.2018	Pages/Appendices	54/2
Supervisor(s) Katriina Pylkkänen, Heli Walhroos			
Client Organisation /Partners Launosten Kartano Oy / Virpi Jouttela			
<p>Abstract</p> <p>The thesis is a functional development work. It includes a web-page and an unofficial rulebook about cattle working in Western riding. The web-page was advertised especially in social media and it is created on WordPress platform. The page includes illustrative, informative and compact introduction of cattle working in Finland and cattle herding. The sport introduction concerns Cattle Penning and Team Penning and Team Sorting.</p> <p>Photos, computer drawings and videos were used to help the reader to clarify the subject. The photos were taken in years 2015 to 2017 in Finland and Sweden. The drawings were made with Abode PhotoShop. They were made by the author of the thesis. Visualization was an important part of the thesis because it raises the reader's interest. Along with the web-page the sport rules were translated into Finnish and collected to one leaflet. The rules were translated from the rules of the American Quarter Horse Association. The translated rules are found from the web-page as an attachment. They are still unofficial.</p> <p>The client of the thesis was Launosten Kartano that arranges cattle courses and practice competitions. The thesis aimed to improve the recognizability of the sport to increase the number of hobbyists and to develop the sport. The web-page offers an unaware person a general view about cattle working and herding. The threshold for attending a basic cattle course is lower when the person can familiarize with this sport in advance. When the amount of hobbyists rises there will be more courses when the demand increases. This way the amount of companies that offer cattle courses can grow. Also, when there is more demand there can be more foreign trainers which improves the level of hobbyists and entrepreneurs. The sport has come to Finland in 2008 when the first cattle course was organized in North Savo.</p> <p>A big part of this functional development thesis was designing the web-page. The theory part includes also information retrieval that makes sure that the information on the web-page is trustworthy. Visualization was an important part of the work so the theory covers footage, taking videos and editing. The last part was about animal welfare and animal protection law because they effect the sport.</p>			
<p>Keywords</p> <p>horse, cow, herding, rules, western riding, competition, www-page</p>			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO.....	5
2	INTERNET-SIVUSTON TAUSTA.....	7
2.1	Internet-sivujen rakentaminen.....	7
2.2	Tiedonhakeminen Internet-sivustolle.....	8
2.3	Valokuvaus ja kuvanmuokkaus	8
2.4	Videokuvaus ja editointi	9
2.5	Tekijänoikeudet ja Creative Commons -lisenssit	10
2.6	Eläinten hyvinvointi ja eläinsuojelulaki	10
3	OPINNÄYTETYÖN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS.....	12
4	OPINNÄYTETYÖN KEHITYS VALMIIKSI TYÖKSI.....	13
4.1	Lähdeaineisto ja tekstin kirjoittaminen.....	14
4.2	Internet-sivuston teko.....	15
4.3	Havainnollistavan kuvamateriaalin tuottaminen.....	16
4.4	Videoiden teko.....	19
4.5	Lännenratsastuksen karjalajien sääntövihko	20
5	LÄNNENRATSASTUKSEN KARJALAJIT -SIVUSTON ESITTELY.....	22
5.1	Sivujen rakenne.....	22
5.2	Havainnollistava materiaali	25
5.2.1	Piirrosmateriaalit	25
5.2.2	Valokuvamateriaali	27
5.2.3	Videomateriaalit	28
5.2.4	Lännenratsastuksen karjalajien kilpailusäännöt -vihko	29
5.3	Sivujen markkinointi ja jakaminen.....	31
6	PÄÄTÄNTÖ	32
	LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT	34
	LIITE 1: TUOTOS: LÄNNENRATSASTUKSEN KARJALAJIEN INTERNET-SIVUSTON AINEISTO	36
	LIITE 2: TUOTOS: LÄNNENRATSASTUKSEN KARJALAJIEN KILPAILUSÄÄNNÖT -AINEISTO.....	47

1 JOHDANTO

Lännenratsastus on saapunut Suomeen vuonna 1990. Virallisen aseman Suomen ratsastajainliitossa lännenratsastus sai vuonna 1995. Lännenratsastus eroaa muista ratsastuksen alalajeista sen runsaan alalajien määrän vuoksi. Lännenratsastus juontaa juurensa karjan paimentamiseen ja karjan kanssa työskentelyyn. Nykypäivänä lännenratsastuksen alla on erilaisia karjalajeja, joissa karjakäsittelytaidot ratkaisevat voittajan. Suomessa ensimmäinen karjakurssi on järjestetty vuonna 2008. Siitä lähtien karjalajien suosio on ollut pienessä kasvussa. Vuonna 2013 Karjatyöskentelystä kiinnostuneet Suomessa -Facebook-ryhmässä oli 110 jäsentä. Tällä hetkellä jäseniä on 459. (Facebook 2018; Lüscher 2013; Ranch Horsemanship ry s.a.)

Opinnäytetyö käsittelee lännenratsastuksen karjalajeja ja karjapaimentamista. Siinä esitellään yleisimmät karjalajit: *Cattle Penning* ja *Team Penning* sekä *Team Sorting*. Karjalajit eivät kuulu Suomen Ratsastajainliiton alaisuuteen, joten virallisia karjanpaimennuskilpailuja Suomessa ei vielä toistaiseksi voida järjestää. Karjanpaimennuskilpailuissa käytetään kahdenlaisia kenttiä: *Penning*-kenttä on suorakulmainen ja *Sorting*-kenttä puolestaan kahdeksikon muotoinen pyöröaitaus. Kaikissa edellä mainituissa lajeissa on tarkoitus erotella karjalaumasta nautoja. *Team Penning* ja *Team Sorting* ovat joukkuelajeja ja *Cattle Penning* on yksilölaji.

Lajin pieni harrastajamäärä hidastaa karjanpaimennuksen kehittymistä viralliseksi kilpailulajiksi Suomessa. Tästä johtuen karjalajien harrastusmahdollisuudet ovat vielä rajalliset. Suomessa karjapaimennuskursseja ja -harjoituksia tarjoaa noin viisi yritystä. Tämän lisäksi ympäri Suomen järjestetään erinäinen määrä valmennuksia, joissa käy myös ulkomaisia valmentajia. Lopissa järjestetään vuosittain kahdet harjoituskilpailut.

Tämä opinnäytetyö on kehittämistyö, joka koostuu kolmesta osasta: opinnäytetyöraportista, Internet-sivustosta ja lännenratsastuksen karjalajien kilpailusäännöt -vihkosta. Lajien sääntöjä ei ole käännetty suomeksi, mikä vaikeuttaa kilpailujen järjestämistä ja lajin kasvua. Opinnäytetyö rajataan käsittelemään karjalajeja, koska se on suurelle yleisölle tuntematon lännenratsastuksen alalaji. Työssä kiinnitetään erityisesti huomiota visuaalisuuteen. Lajiesittelyjä havainnollistetaan valokuvien, piirrosten ja videoiden avulla. Selkeä ulkoasu lisää kiinnostavuutta ja luo ammattimaisen kuvan. Internet-sivuille kootaan informatiivinen, helppolukuinen ja tiivis paketti karjalajeista sekä karjan paimentamisesta. Internet-sivuston ja esittelymateriaalin avulla lajista kiinnostunut pystyy helposti tutustumaan lajiin.

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Launosten Kartano Oy ja kontaktihenkilö on yrityksen toimitusjohtaja Virpi Jouttela. Yritys järjestää karjanpaimennuskursseja ja on aktiivisesti mukana karjanpaimennuksen kehittämisessä Suomessa. Ohjaavana opettajana tässä työssä on Savonia-ammattikorkeakoulun lehtori Katriina Pylkkänen. Opinnäytetyökoordinaattorina on Savonia-ammattikorkeakoulun yliopettaja Heli Wahlroos ja opponenttina agrologiopiskelija Neea Heinonen.

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda, kehittää ja uudistaa karjanpaimennusta lajina ja karjanpaimennuksen tietoutta laajemmalle yleisölle. (KAMK s.a.) Tämän opinnäytetyön tavoite on parantaa karjalajien tunnettavuutta, jotta harrastajamäärä saataisiin kasvamaan. Harrastajamäärän kasvaessa lajin taso nousisi uusien kouluttajien sekä lisääntyvän valmennuksen myötä. Tästä olisi hyötyä myös hevostaloudelle Suomessa, koska harrastajamäärän nousu karjanpaimennuksessa loisi uusia työpaikkoja alalle.

2 INTERNET-SIVUSTON TAUSTA

Lännenratsastuksen karjalajit -opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö. Työ koostuu kolmesta osasta: opinnäytetyöraportista, Internet-sivustosta ja karjalajien kilpailusääntö -vihkosta. Internet-sivuilla ja vihkossa on panostettu erityisesti visuaalisuuteen.

Paremmen opinnäytetyön tuloksen saamiseksi työhön liittyvään teoriaan tutustuminen on tärkeää. Internet-sivujen tekeminen on avainasemassa, koska työn sisältö tulee kokonaisuudessaan WordPressin Internet-alustalle. Tiedonhaku on oleellinen osa opinnäytetyöprosessia, jotta työhön saadaan luotettavaa ja informatiivista tietoa. Sivusta saa kiinnostavamman, jos mukana on kuva- ja videomateriaalia kuin se olisi pelkän tekstin kanssa. Ihmiset kiinnittävät ensimmäisenä huomionsa kuviin. Kuvien tarkoitus onkin saada lukija perehtymään tarkemmin käsiteltävään aiheeseen, eli toisin sanoen kuvien avulla houkutellaan lukija lukemaan teksti. Videomateriaalilla puolestaan varmistetaan se, että lukija on ymmärtänyt lukemansa ja saa sen pohjalta konkreettisen käsityksen aiheesta. Kuvista ja videoista saa entistä vaikuttavampia jatkokäsittelyn avulla. Jatkokäsittelyssä kuvia muokataan miellyttävämmän näköisiksi ja videoita editoidaan hyviksi kokonaisuuksiksi. Kaikessa tuotettavassa materiaalissa tulee huomioida tekijänoikeuslaki.

Internet-sivuston pääaihe on karjanpaimennus, jossa on mukana hevosia ja nautoja. Tästä syystä on huomioitava eläinsuojelulaki esimerkiksi karjalajien säännöissä. Eläinten hyvinvointiin liittyvät asiat ovat nousseet puheenaiheeksi viime vuosien aikana ja ihmiset ovat tulleet tietoisemmiksi aiheesta. Sääntöjen avulla turvataan eläinten asiallinen kohtelu ja luodaan niille turvallinen ympäristö kilpailuissa. Hyvinvoivien eläinten avulla lajista voidaan luoda positiivinen mielikuva ihmisille.

2.1 Internet-sivujen rakentaminen

Internet-sivut ovat nykymaailmassa arkipäivää. Lähes kaikilla yrityksillä ja oppilaitoksilla on omat kotisivut. Internet-sivuston pääasiallinen kohderyhmä määrittää sivujen rakennetta. Esimerkiksi nuoria kiinnostavat Internet-sivuilla kuvat ja videot. Aikuisille puolestaan tekstien sisältö on tärkeämpää. Lukijan näkökulmasta sivujen sisällön tulee olla kiinnostavaa. Houkuttelevuutta parantavat sivujen päivittäminen, tekstien kohtuullinen pituus sekä kielellinen ja sisällöllinen laatu. Valistavilla sivuilla on tärkeää hyödyntää kuvia ja videoita. (Kortesuo 2012, 89–91; Linjama 2004, 2.)

Verkkoteksteissä on samoja ominaisuuksia kuin painetuissa artikkeleissa. Ne sisältävät otsikon, kuvamateriaalia, kuvatekstejä, väliotsikoita ja joskus ingressin tai lainauksia. Verkkoteksti mahdollistaa myös muita ominaisuuksia kuten videoiden, linkkien tai interaktiivisten kyselyiden lisäämisen. Tekstissä pitäisi olla vain sellaisia linkkejä, jotka liittyvät olennaisesti asiaan. (Kortesuo 2012, 21–31; Kortesus 2012, 32–42; Kortesus 2012, 43–53; Kortesus 2012, 54–64; Kortesus 2012, 65–75; Kortesus 2012, 76–88.)

Etusivu on yleiskielisempi ja suppeampi kuin syvemmällä valikoissa oleva teksti. Etusivun perusteella lukija hahmottaa sivujen rakenteen, valikot, hakutoiminnon ja muut mahdolliset asiat. Hyvä etusivu on nopealukuinen ja kuvapainotteinen. Tekstin tulisi olla kerralla luettavissa ilman vierityspalkin kelaamista. Etusivulle on hyvä laittaa linkit tärkeimpiin sivuihin. Internet-sivustolla liikkuminen perustuu valikossa oleviin painikkeisiin. Valikkojen tulee rakentua loogisesti ja olla selkokielisiä, jotta lukija löytää tiedon helposti. Esimerkiksi opinnäytetyössä on seuraavanlainen valikkolinkitys: Karjalajit: *Cattle Penning*-> *Team Penning*-> *Team Sorting*-> Kilpailusäännöt. (Kortesuo 2012, 83–86.)

2.2 Tiedonhakeminen Internet-sivustolle

Tiedon löytäminen on helppoa, kun tietää miten ja mitä tietoa hakee. Tiedonhaussa tavallisin tapa on käyttää hakukonetta, kuten esimerkiksi Googlea. Hakukoneeseen kirjoitetaan muutama sana, joiden perusteella hakukone etsii lähdemateriaalia. Lähes aina tuloksena tulee runsaasti osumia. Kaikki lähteet eivät kuitenkaan sisällä luotettavaa tai edes paikkaansa pitävää tietoa. Lähdekriittisyys on tärkeä taito, jonka avulla taataan tiedon luotettavuus. (Haasio 2015, 11–13.)

Internetissä on nykypäivänä suuri määrä tietoa, mutta paljon jää vielä verkkolähteiden ulkopuolelle. Sähköisten lähteiden lisäksi on osattava etsiä tietoa myös painetuista lähteistä. Kirjastoista löytää erinäisen määrän kirjallisia lähteitä. Niiden löytämisen helpottamiseksi kirjastoilla on yleensä hakukone. Kirjallisia lähteitä kannattaa käyttää, koska painettu aineisto on monesti luotettavampaa tietoa kuin sähköinen materiaali. Internetiin voi kuka tahansa kirjoittaa artikkeleita ja niiden oikeellisuutta ei aina tarkisteta toisin kuin painettua aineistoa. (Haasio 2015, 11–21; Haasio 2015, 43–53; Haasio 2015, 94–104.)

2.3 Valokuvaus ja kuvanmuokkaus

Tekstiä kannattaa tukea havainnollistavalla kuvamateriaalilla. Valokuvissa tärkeimmät ovat kuvan tarkkuus ja terävyys. Tarkka kuva luo ammattimaisemman ja luotettavamman vaikutelman. Epätarkkoja kuvia ei kannata hyödyntää ollenkaan, koska silloin kuvan havainnollistava teho huononee. Vähän tarkkoja ja hyviä kuvia on parempi kuin monta huonoa kuvaa. (Kalliala ja Toikkanen 2012, 41; Kelby 2012, 1–10; Kelby 2012, 30–39; Kelby 2012, 90–100.)

Paikallaan olevia asioita on helppo kuvata, mutta liikkuvan kohteen kuvaaminen on haastavampaa, koska tilanteet vaihtuvat nopeasti. Jos kuvaaja osaa arvioida mihin urheilutilanne johtaa, kamera kannattaa kohdistaa valmiiksi tiettyyn paikkaan, jotta kuvasta tulee tarkempi. Valmiiksi kohdistetussa kuvassa tarvitsee vain painaa laukaisinta. Tämä edellyttää lajin tuntemista ja ennakkointikykyä. Hyvän tilannekuvan saamiseksi on hyvä käyttää myös sarjakuvausta. (Kelby 2012, 99–103.)

Paremman lopputuloksen saamiseksi kuvia on joskus hyvä jälkikäsitellä. Jälkikäsitelyssä on hyvä muistaa, että kuva ei saa muuttua liikaa alkuperäisestä. Tärkeimpiä kuvanmuokkausvälineitä ovat

rajaaminen, valkotasapaino, valotus, kontrasti ja värikylläisyys. Rajaamalla kuvaa siitä saa poistettua ei-haluttuja yksityiskohtia. Valkotasapainolla, valotuksella, kontrastilla ja värikylläisyydellä saa muutettua kuvan värimaailmaa. Kuvan väriä kannattaa muokata, jos kuva on hieman ali- tai ylivalottunut tai sen valkotasapaino on pielessä, jolloin kuva on sinertävä tai kellertävä. Värien muokkaus on tehtävä hillitysti, jotta kuva pysyy luonnollisena. (Kamerakoulu.fi s.a.)

2.4 Videokuvaus ja editointi

Videon tekeminen on prosessi, joka alkaa suunnittelusta. Suunnitteluun ja toteutukseen kannattaa panostaa, jotta videosta tulee selkeästi etenevä ja katsoja pystyy ymmärtämään näkemänsä. Epäselvästi etenevän videon avulla on hankalampi välittää tietoa kuin loogisesti etenevän videon avulla. Videon olisi hyvä herättää katsojassa tunteita, koska se edesauttaa sitä, että video katsotaan loppuun asti. Suunnittelussa on hyvä miettiä, kuinka katsoja saadaan aloittamaan videon katsominen. Seuraava kysymys on, kuinka katsoja saadaan jatkamaan videon katsomista. Kun näihin kysymyksiin löydetään vastaukset, on hyvän videon luominen askeleen lähempänä. Videomateriaalin tuottamisessa on neljä päätyövaihetta: suunnitelma, kuvaus, editointi ja julkaiseminen. (Ailio 2015, 4–5.)

Videokuvaamisessa kerätään materiaalia lopulliseen videoon. Kuvaamisen onnistuminen vaikuttaa suuresti editointiin ja valmiiseen tuotokseen. Tämän takia kuvaamiseen kannattaa varata riittävästi aikaa. Nykyisissä videokameroissa on hyvä automatiikka, jonka ansiosta videokuvaaminen on helppoa. Automatiikan käyttö sopii erinomaisesti nopeisiin tilanteisiin, jotka tapahtuvat vain kerran. (Ailio 2015, 6–31; MediaBitti 2016.)

Videokuvaamisessa on tärkeää kiinnittää huomiota vakaaseen kuvaan. Useimpiin nykyaikaisiin videokameroihin on sisäänrakennettu kuvanvakain, joka estää värinää. Vakaimen teho kuitenkin heikkenee, jos kuvataan liikkeessä tai kohdetta zoomataan. Zoomia käytettäessä olisi hyvä käyttää jalustaa vakaamaan kuvaa. Toinen huomionarvoinen asia on välttää liian nopeaa vaakatasossa tapahtuvaa liikettä, panorointia. Kuva ei saisi liikkua liian nopeasti suuntaan tai toiseen eikä edestakaisin. Nopeat liikkeet huonontavat kuvanlaatua ja videon katseluelämystä. Kaikki liikkeet tulisi suunnitella etukäteen, jotta video olisi selkä ja hyvälaatuinen. (MediaBitti 2016.)

Tärisävän ja nopealiikkeisen kuvan lisäksi paikallaan oleva kuvaus käy nopeasti tylsäksi katsojan silmille. Paras vaihtoehto on seurata kuvattavaa kohdetta ja vaihdella kuvakulmia mahdollisuuksien mukaan. Kuvakulma tai -koko voi vaihdella useamman kerran, jopa saman kohtauksen aikana. Ihmisiä kuvatessa kannattaa huomioida, ettei kuvaa rajata jäsenten kuten kaulan, kyynärpäiden tai vyötärön kohdalta, koska silloin se ei ole tasapainoinen. Liikettä kuvatessa kannattaa jättää reilusti tilaa liikkeen suuntaan, ettei kuvasta tule ahdas. Kuvausliikkeiden tulisi aina olla mahdollisimman sulavia. (MediaBitti 2016.)

Videoeditoinnissa videosta tai videoista koostetaan yhtenäinen sujuva video, jossa karsitaan huono tai tarpeeton materiaali. Editointi sujuu nopeammin, jos sitä varten on tehty suunnitelma. On

kuitenkin muistettava, että sitä voidaan joutua muuttamaan kuvatus materiaalin perusteella. Huomio kannattaa kiinnittää videon sisältöön ja tunnelmaan, jotta videosta tulee katsojan silmään kiinnostava. Editoinnin avulla videoon voidaan lisätä taustäääniä, musiikkia tai grafiikkaa. (Ailio 2015, 6–16; Ailio 40–51.)

Kun editointi on valmis, on hyvä tarkastaa videon sisältö. Parhaimmillaan katsoja ei edes huomaa editoinnilla tehtyjä leikkauksia. Videon tulee olla yhtenäinen. Esimerkiksi äänen tason ja valokuvien väritasapainon tulisi pysyä samana. Videoon tulee liittää mahdolliset rahoittajien tai sponsoreiden logot tai huolehtia siitä, että se noudattaa yrityksen yhteistä linjaa ulkonäöllisesti. (Ailio 2015, 7.)

2.5 Tekijänoikeudet ja Creative Commons -lisenssit

Tekijänoikeuksilla tarkoitetaan tekijän valtuuksia päättää teoksensa käytöstä. Tämä tarkoittaa sitä, että muilla ei ole oikeutta käyttää teosta ilman tekijän lupaa. Tekijä voi myydä teoksensa haluamalleen taholle. Näin taataan tekijän luovuus ja toimeentulo. Esimerkiksi taiteilijoilla ei ole säännöllisiä tuloja, vaan ne riippuvat teosten myynnistä. Oikeudet eivät suojaa teoksen ideaa, sisältöä tai sen sisältävää teoriaa, vain ”teoksen persoonallista ilmaisumuotoa”. (Tekijänoikeus.fi s.a.)

Tekijänoikeuksia varten on luotu Creative Commons -tekijänoikeuslisenssit. Lisenssejä on erilaisia. Creative Commons -lisenssit pohjautuvat lakiin. Ne on kirjoitettu yleiskielelle, jotta tavallisen ihmisen on helpompi ymmärtää ne. Lisenssit ovat kansainvälisiä, joten niiden käyttäminen on turvallista missä päin maailmaa tahansa. (Creative Commons s.a.)

Tekijänoikeuslisenssejä on yhteensä kuusi. Kaikissa on osittain samoja piirteitä. Tekijöillä säilyy tekijänoikeus teokseensa, vaikka teosta olisi lupa muokata. Kaikkien lisenssien ehtona on, että alkuperäinen tekijä mainitaan teoksen julkaisun yhteydessä. Esimerkiksi videoissa olevan musiikin tekijä on mainittava videossa. Nämä lisenssit mahdollistavat eritasoisia tapoja materiaalin käytöstä kotona, jopa muokkaukseen ja julkiseen jakoon. (Creative Commons s.a.)

2.6 Eläinten hyvinvointi ja eläinsuojelulaki

Karjan paimentamisessa on mukana hevosia ja nautoja, joten eläinsuojelulaki on otettava huomioon tarkasti. Molempien eläinlajien kannalta on varmistettava mahdollisimman mielekäs ja turvallinen toiminta ja ympäristö. Tämä on huomioitu karjalajien kilpailusäännöissä monella eri tavalla. Kilpailijoiden ja toimihenkilöiden tulee kiinnittää huomiota eläinten terveyteen eikä loukkaantuneita eläimiä saa käyttää kilpailutoiminnassa. Hevosten varusteiden tulee olla asianmukaiset. Esimerkiksi satulan on oltava pehmustettu ja hevoselle sopiva. Kuolainten puolestaan on oltava joko nivel- tai kankikuolaimet. (AQHA 2018, 203-208.)

Eläinsuojelulailla pyritään suojelemaan eläimiä kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta sekä parantamaan eläinten kohtelua ja hyvinvointia. Kilpailusääntöjen ulkopuolelle jää muutamia oleellisia asioita kuten

aitaukset ja kulkureitit sekä maaperä (taulukko 2.) Aitojen hyvä kunto ja niiden helppo havaitseminen on tärkeää niin eläinten kuin ihmisten hyvinvoinnin kannalta. Karjaa paimennetaan usein laitumilla, jolloin täytyy huomioida maaston kunto ja turvallisuus (taulukko 2.) (Evira s.a. 3; Valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta 2010; Valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta 2010).

TAULUKKO 1. Karjalajien kilpailuissa huomioitavaa eläinsuojelulain kannalta (Valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta 2010; Valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta 2010.)

Karjalajien kilpailuissa huomioitavaa eläinsuojelulain kannalta			
Hevonen	Eläimet	Aitaukset	Kulkureitit ja maaperä
Hevosien varusteiden on oltava helposti puhtaana pidettävät ja ne on pidettävä puhtaina ja hyväkuntoisina.	Hyvinvoinnin tarkkailuun on kiinnitettävä erityisesti huomiota hoito-olosuhteiden muuttuessa tai rasituksen jälkeen. Eläin on tarkastettava yksilöllisesti, jos se on yleistarkastuksen perusteella tarpeen.	Aitauksien on oltava turvalliset. Ne on tarkastettava säännöllisesti ja viat korjattava välittömästi.	Laitumille johtavien kulkureittien on oltava turvalliset ja sellaiset, etteivät eläimet tarpeettomasti likaannu. Vahingoittumisen määrä on oltava mahdollisimman vähäinen.
Hevonen ei saa olla jatkuvasti alttiina yli 65 dB ylittävälle melulle.	Eläinryhmiä yhdistäessä tai uusia eläimiä ryhmään tuodessa on kiinnitettävä huomiota sosiaalisten suhteiden muotoutumiseen. Vihamielisesti toisiinsa suhtautuvat eläimet on pidettävä erillään.	Aitauksessa ei saa olla ahtaita tai teräviä kulmia. Aitojen tulee olla helposti eläimille havaittavissa.	Kulkuteiden ja laitumien on oltava turvalliset maaston, kasvillisuuden ja maapohjan osalta.

3 OPINNÄYTETYÖN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Eettisyys on läsnä opinnäytetyöprosessissa heti aiheen valinnasta asti. Pohdittavia kysymyksiä ovat muun muassa, onko työlle tilaajaa eli tarvetta ja miten työ tehdään. Ennen opinnäytetyön aloittamista on hyvä myös miettiä, onko työ toteuttamisen arvoinen eli onko siitä hyötyä tulevaisuudessa. Lisäksi täytyy pohtia, millaisia eettisiä kysymyksiä itse työhön liittyy. Nämä kysymykset kulkevat opinnäytetyön rinnalla koko matkan. Niihin saa selkeyttä puhumalla kaikkien asianomaisten kanssa. (KAMK s.a.)

Tekijän vakaumus vaikuttaa opinnäytetyön eettisyyteen suuresti. Rehellinen raportointi ja oikeanlaisen tiedon valinta opinnäytetyöhön ovat iso eettinen kysymys. Oikean tiedon löytämiseen ja raportointiin vaikuttaa henkilön asiantuntemus alalta ja yleinen vastuullisuus. (Kajaanin ammattikorkeakoulu s.a.) Esimerkiksi tässä opinnäytetyössä on pyritty kääntämään tekstit sujuvaksi suomeksi. Tekijä on kääntänyt tekstit itsenäisesti, joten varmuus siitä, onko asia käännetty ja ymmärretty oikein voidaan kyseenalaistaa. Opinnäytetyön aiheen parissa toimineet ovat lukeneet opinnäytetyötä, joten työssä ei pitäisi olla asiavirheitä.

Asiantuntemuksesta huolimatta tekstin ilmaisumuoto ja omien havaintojen tekeminen voi joskus viedä lukijan harhaan. Opinnäytetyön tekoprosessin aikana on tärkeää vastaanottaa muiden mielipiteitä ja kritiikkiä työstä. Tämän opinnäytetyöprosessin aikana on ollut useita eritaustaisia henkilöitä antamassa oman mielipiteensä työn tuotoksesta. Opinnäytetyössä luotettavuus rakentuu siitä, miten hyvin aineisto on kerätty, analysoitu ja raportoitu. Kirjoittamisen tulee olla johdonmukaista, jotta tekstistä tekstiä on vaivatonta lukea ja sen pystyy ymmärtämään. Huolellinen suunnittelu ja lähteiden valinta parantaa luetettavan kuvan syntymistä. (Kajaanin ammattikorkeakoulu s.a.; KAMK s.a.)

4 OPINNÄYTETYÖN KEHITYS VALMIIKSI TYÖKSI

Opinnäytetyöprosessi kesti hieman yli vuoden (kuvio 1). Prosessi alkoi alkukeväästä 2017. Olin yhteydessä Launosten Kartano Oy:n toimitusjohtajaan Virpi Jouttelaan kysyäkseni, olisiko heillä tarvetta opinnäytetyölle. Keskustelimme aiheesta ja tulimme siihen tulokseen, että järkevintä olisi tehdä lajiesittelyt ja kääntää Suomessa harrastettavien karjalajien säännöt suomeksi. Hän lupautui antamaan tukensa työn tekemiselle. Jouttela on yksi lajin pioneereista Suomessa.

KUVIO 1. Opinnäytetyöprosessin eteneminen

Aloituskokous pidettiin maaliskuussa 2017. Työseminaari oli muutaman viikon päästä aloituskokouksesta. Karjalajien kilpailusääntöjen käännöstyö englannista suomeksi aloitettiin toukokuussa 2017 ja kääntäminen oli valmis heinäkuussa 2017. Internet-sivuston tekstien kirjoittaminen alkoi elokuussa 2017. Sivustolle tuleva materiaali oli lähes valmis helmikuussa 2018. Hienosäätöä tehtiin vielä maaliskuun 2018 puolella, varsinkin kilpailusääntöjen osalta.

Havainnollistavan kuvamateriaalin tuottaminen sujui aikataulussa. Video- ja valokuvamateriaali kuvattiin vuoden 2017 kesän ja syksyn aikana. Opinnäytetyössä hyödynnettiin myös vanhempaa valokuvamateriaalia. Havainnollistavat kuvat tehtiin tammikuun 2018 aikana. Samaan aikaan jälkikäsiteltiin kuva- ja videomateriaali. Opinnäytetyönraportin kirjoittaminen alkoi helmikuun 2018 alussa ja jatkui maaliskuun 2018 loppuun asti. Karjalajien sääntövihko tehtiin maaliskuussa 2018. Valmis opinnäytetyö esitetään toukokuussa 2018.

4.1 Lähdeaineisto ja tekstin kirjoittaminen

Opinnäytetyön lähteet ovat suureksi osaksi englanninkielisiä verkkojulkaisuja. Suomeksi karjalajeista ei löydy kuin muutamia lehtiartikkeleita ja suppeita esittelyjä eri yritysten Internet-sivuilla. Karjalajit Internet-sivustolla esiintyvä teksti on pitkälti käännöstyön lopputulos. Englanninkielen taitoni on hyvä, joten kääntäminen sujui ongelmitta. Tekstiä ei suomennettu sanasta sanaan, vaan suomennokseen on tehty toimivia lauserakenteita. Eri tekstejä on yhdistelty sujuviksi ja lukijalle ymmärrettäviksi kokonaisuuksiksi. Muissa opinnäytetyössä käsitellyissä aiheissa, jotka eivät suoranaisesti liity karjanpaimentaamiseen, on hyödynnetty suomenkielistä kirjallisuutta.

Opinnäytetyön tekemisessä on huomioitu lähdekritiikki käyttäen vain tunnettujen tekijöiden julkaisuja lähteenä. Tällaisia lähteitä ovat esimerkiksi History-Internet-sivuston ja American Quarter Horse Association (AQHA) –Internet-sivuston julkaisut. AQHA on maailman suurin hevosroturekisteri ja jäsenjärjestö, joka järjestää erilaisia lännenratsastuskilpailuja.

Karjalajien kilpailusääntöjen ensisijaiset lähteet ovat *American Quarter Horse Associationin* sääntökirjat "*Official handbook of rules and regulations 2017, 65th edition*" ja "*Official handbook of rules and regulations 2018, 66th edition*". Vertailevana lähteenä on käytetty *United States Team Penning Association* sääntökirjaa "*Official 2016 USTPA member handbook, Guide to USTPA Rules, Regulations and By-laws*". Vertailevaa lähdetä on käytetty todentamaan sääntöjen tärkeyttä ja luotettavuutta. Sääntökirjoissa oli yksi poikkeus, mutta muuten ne olivat yhteneväiset. Poikkeus löytyy sääntökäännöksen kohdasta Cattle ja Team Penning, 7cVI.

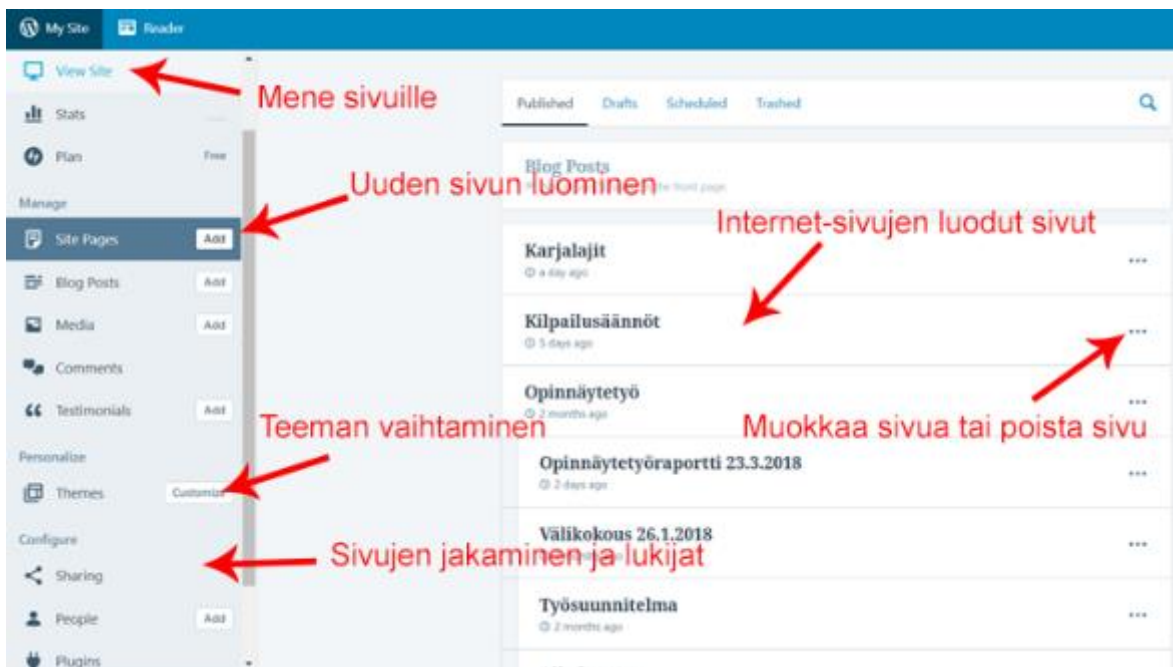
Säännöt on käännetty ensin suoraan suomeksi, minkä jälkeen ne on kirjoitettu selkokieliseksi niin, että säännöt ovat helposti ymmärrettävät. Sääntöjä on sovellettu Suomeen soveltuviksi. Esimerkiksi aikarajoituksissa on huomioitu Suomen taso lisäämällä pidempi aikaluokka. Kehitys on huomioitu jättämällä lyhyemmät aikaluokat sääntöihin. Turvallisuuteen on kiinnitetty huomiota asettamalla hevoselle säkäkorkeusraja.

4.2 Internet-sivuston teko

Opinnäytetyössä luotiin Internet-sivusto lännenratsastuksen karjalajeista. Sivulla on lajiesittelyjä, havainnollistavaa kuva- ja videomateriaalia sekä yleistä tietoa karjanpaimentamisesta ja sen historiasta sekä karjalajien kilpailusäännöt. Säännöt on sovellettu Suomeen sopiviksi lajin parissa ammatillisesti toimivien henkilöiden avulla.

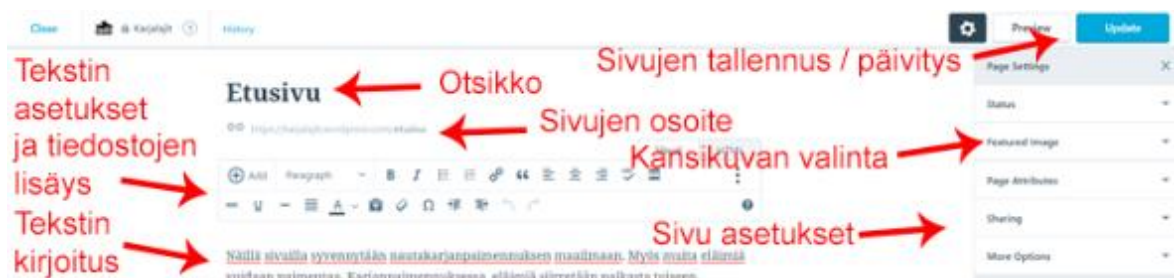
Sivusto luotiin WordPress-alustalle, joka on helppokäyttöinen ja laaja-alainen Internet-sivujen luontialusta. WordPressin käyttöjärjestelmä on englanninkielinen, mutta sivut voi luoda suomeksi. Sen perusversio on ilmainen. Enemmän ominaisuuksia sisältävä versio on maksullinen. (WordPress s.a.) Tässä opinnäytetyössä on käytetty ilmaisversiota.

Sivuston tekeminen alkaa verkko-osoitteen päättämällä. Esimerkiksi opinnäytetyön verkko-osoite on Karjalajit.wordpress.com. Seuraava vaihe on päättää sivustolle teema. Opinnäytetyön sivuilla teema on ilmaiseksi käytettävä *Affinity*. Teema määrittelee sivuston ulkoasun ja sitä voidaan muokata omanlaiseksi teeman muokkaussivulla. Kun sivuston ulkoasu on muutettu mieleiseksi, on vuorossa sivujen luominen. Luoduille sivuille voidaan lisätä tekstiä, kuvia, videoita ja muuta materiaalia. Kuvassa 1 on esitelty toimintoja, joiden avulla Internet-sivustoa voidaan muokata.

KUVA 1. WordPress sivujen muokkaus (Partanen 2018-03-26.)

Opinnäytetyön tekstit kirjoitettiin ensin Microsoft Word -tiedostoiksi. Tämän jälkeen ne liitettiin WordPress-tekstikenttään ja päivitettiin sivuille (kuva 2). Tekstit päivitettiin sivuille aina, kun niitä oli muokattu Word-tiedostossa.

KUVA 2. Sivun tekstin luominen ja sivujen asetukset (Partanen 2018-03-26.)

Internet-sivujen viimeinen asettelu ja loppusilaukset tehtiin sivujen luonnin jälkeen (kuva 3).

Esimerkiksi valikot järjesteltiin, värimaailma ja tekstien fontit valittiin. Sivujen rakennetta parannettiin pilotoinnin avulla. Rakenteessa pilotointi keskittyi valikoiden ja otsikoiden jäsentelyyn ja niiden toimivuuteen. Pilotointia hyödynnettiin myös Internet-sivujen tekstin kirjoittamisessa ja kuvien valinnassa.

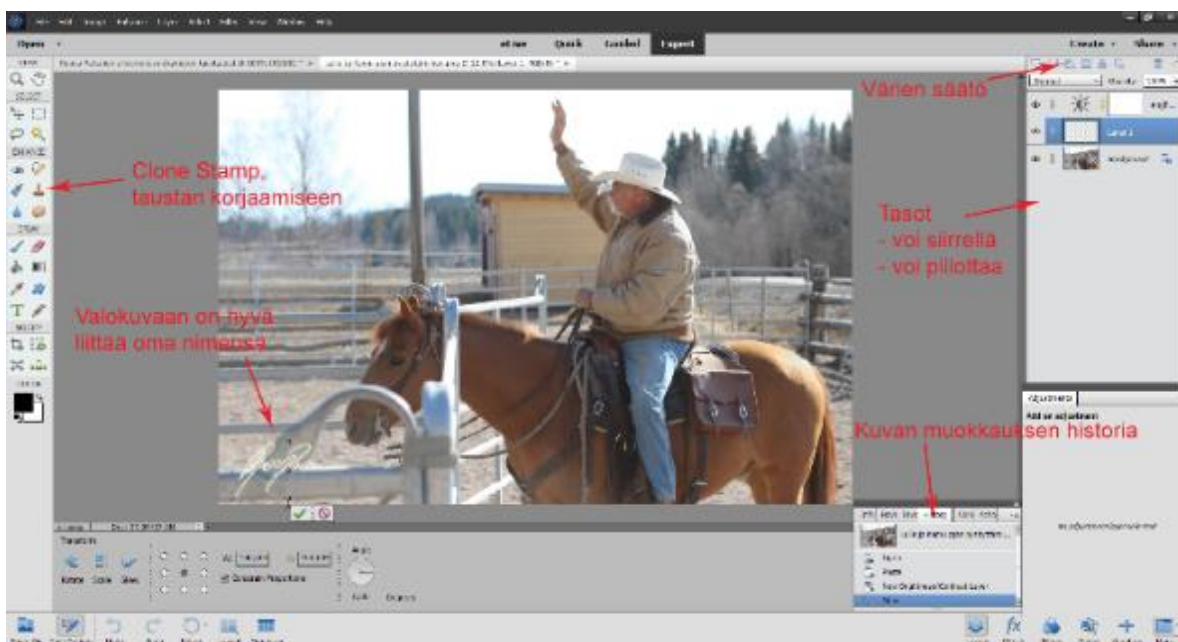
KUVA 3. Sivun asettelu asetukset (Partanen 2018-03-26.)

Tekstin osalta opinnäytetyön pilotoinnin tarkoitus oli tehdä tekstistä mahdollisimman lukijaystävällistä ja helppolukuista. Tärkeässä asemassa oli karjalajeja pitkään harrastanut ja ohjannut Ulla Hage. Muita pilotoinnissa mukana olleita ihmisiä olivat sukulaiset ja ystävät. Joillain henkilöillä oli hevostaustaa, joillain ei.

4.3 Havainnollistavan kuvamateriaalin tuottaminen

Lähes kaikki valokuvat on otettu Launosten Kartano Oy:n tiloissa. Kaikki kuvat ovat opinnäytetyön tekijän ottamia. Kuvat on kuvattu vuosien 2015-2017 välisenä aikana Suomessa ja Ruotsissa. Kuvat on otettu Canon Eos 600D -runkoisella järjestelmäkameralla käyttäen manuaaliasetuksia. Järjestelmäkameralla saa parempilaatuisia kuvia kuin esimerkiksi älypuhelimella. Hyvälaatuiset kuvat parantavat Internet-sivujen visuaalista ilmettä ja herättävät luottamusta lukijoissa.

Kuvia on jälkikäsitelty Adobe Photoshop Elements 2018 -ohjelmalla (kuva 4), joka on tekijälle ennestään tuttu. Tutun ohjelman käyttäminen säästää aikaa, jonka takia päädyttiin käyttämään edellä mainittua ohjelmaa.

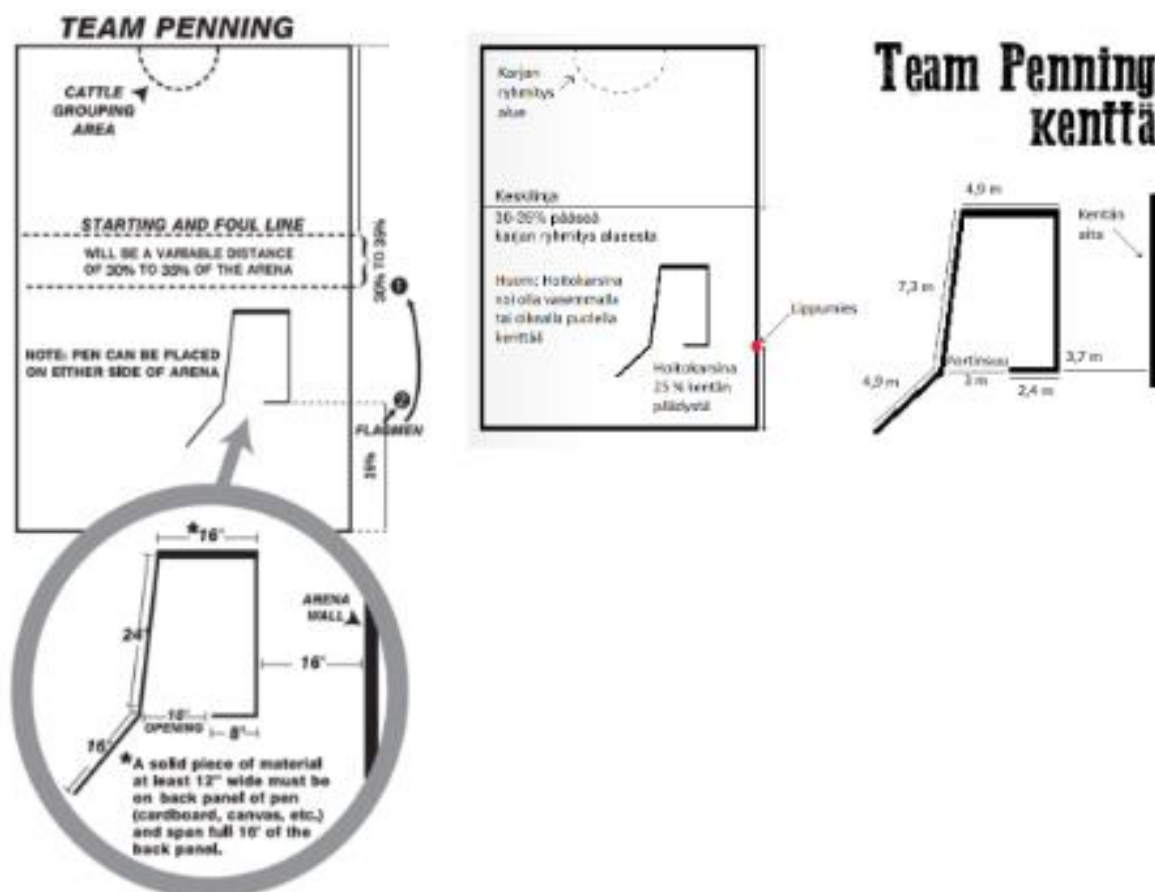
KUVA 4. Kuvanmuokkaukseen käytetty Adobe PhotoShop Elements 2018 -ohjelma. (Partanen 2018-03-27.)

Joitakin kuvia on muokattu, koska niiden tausta oli sekava. Kuvia on rajattu ja niistä on poistettu häiritseviä taustatekijöitä, kuten autoja tai aitoja käyttäen *clone stamp* -työkalua (kuva 5). Lisäksi on korjattu kuvien väritasapainoa ja kontrastia kuvien värien parantamiseksi (kuva 5).

KUVA 5. Vasemmalla alkuperäinen valokuva ja oikealla muokattu valokuva. (Partanen 2018-03-26.)

Adobe Photoshop Elements 2018 -ohjelma oli käytössä myös muun tarvittavan kuvamateriaalin teossa. Kuvamateriaali sisältää havainnollistavat pohjapiirrokset eri lajien kentistä ja kuvan naudan vaikuttamiskulmista sekä logon. Kentän pohjapiirrokset tehtiin *American Quarter Horse Associationin* mallin mukaan (kuva 6). Kenttä tehtiin käyttämällä valmiita muotoja (suorakulmainen, ympyrä, suora). Kentän ”pohjan” ollessa valmis, kentän ympärille lisättiin tekstit.

KUVA 6. Kenttien pohjapiirrokset tehtiin American Quarter Horse Associationin mallin mukaisesti. American Quarter Horse Associationin kenttä vasemmalla ja opinnäytetyötä varten tehty oikealla. (Partanen 2018-03-26.)

Logossa hyödynnettiin Launosten Kartano Oy:n seinämainoksessa olevaa maalausta (kuva 7). Maalauksesta kopioitiin kuva. Kuva tuotiin Adobe PhotoShop Elements 2018 -ohjelmaan, jossa värit muutettiin mustavalkoiseksi. Tämän jälkeen hevosen ja naudan muoto valittiin aktiiviseksi *Magic Wand Tool* -työkalulla. Kuvan ollessa aktiivinen, muodon valinta laitettiin vastakkaiseksi, jolloin tausta tuli aktiiviseksi. Tausta poistettiin ja jäljelle jäi vain hevosen ja naudan siluetti, josta tehtiin logo muokkaamalla väriä. Lopulta muodon päälle lisättiin teksti Länneratsastuksen karjalajit. Videoita varten logosta tehtiin versio vastavärein (kuva 7).

KUVA 7. Logon kehitys (Partanen 2018-03-26.)

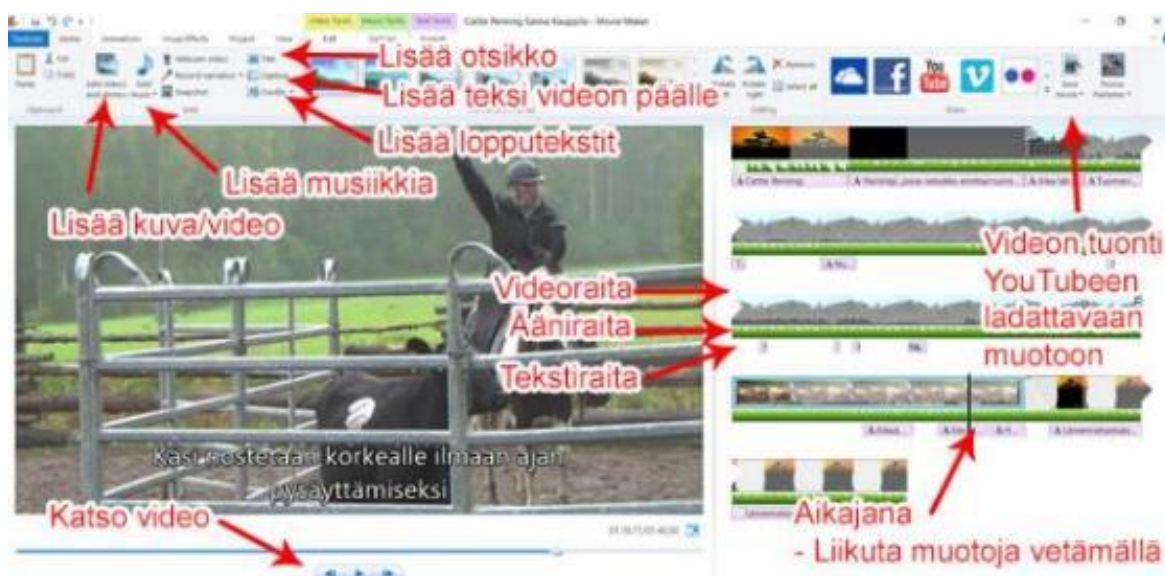
Videoita varten tehtiin kansilehti ja lopputeksteissä esiintyvä kuva. Visuaalisen ilmeen pysyminen siistinä taattiin tekemällä kuvamateriaalista yhteneväinen käyttämällä esimerkiksi samoja fontteja. Videon kansilehdessä ja lopputeksteissä oleva kuva on sama kuin logo.

4.4 Videoiden teko

Videoita kuvattiin toimeksiantajan Launosten Kartanon järjestämällä Lulle Erikssonin *Cowclinic 2* -kurssilla toukokuussa 2017 ja syyskuun 2017 Lännenratsastuksen karjalajien harjoituskilpailuissa. Videoita kuvatessa kameraa jouduttiin liikuttamaan ja osittain zoomaamaan, jonka takia kuva ei ole aivan tasainen. Videot kuvattiin digitaalisella videokameralla käyttäen automaattiasetuksia. Kuvauksessa ei ollut käytettävissä jalustaa, vaan kamera pidettiin kädessä. Tärinää estettiin tukemalla käsi vartaloon. Kuvaus toteutettiin suurimmaksi osaksi opinnäytetyöntekijän toimesta. Muita kuvaajia on pyydetty kuvamaan tekijän suoritukset kilpailuissa ja kurssilla, jotta niitä pystyttiin hyödyntämään opinnäytetyössä.

Karjakurssilla kuvatusta materiaalista tehtiin *Team Sorting* -opetusvideo. Harjoituskilpailuissa kuvatuista videoista tuotettiin *Team Penning* ja *Cattle Penning* -opetusvideot. Editointia varten opinnäytetyöntekijä kokeili monia erilaisia videoeditointiohjelmia. Erillisten ongelmien takia päädyttiin käyttämään Windows Movie Maker 2017 -videoeditointi ohjelmaa (kuva 8). Ohjelma

valittiin sen pienen koon ja helppokäyttöisyyden takia. Ohjelmassa on käytettävissä kaikki perusominaisuudet, kuten videoiden leikkaus, tekstin ja ääniraidan lisääminen. Nämä toiminnot on esitelty kuvassa 8.

KUVA 8. Windows Movie Maker 2017 välineet ja videon tekeminen (Partanen 2018-03-28.)

Editointi aloitettiin tuomalla videomateriaali aikajanelle, jonka jälkeen videosta poistettiin huonot kohdat, kuten esimerkiksi osa alusta ja lopusta. Näissä kohdissa oli videon kannalta epäolennaista materiaalia. Myös keskeltä videota poistettiin huonoja pätkiä. Videoihin lisättiin tekstiä kertomaan ja selventämään mitä videolla tapahtuu. Tekstin lisäksi videoihin laitettiin musiikki (Shawn s.a.), joka oli vapaasti ladattavissa Internetissä Free Music Archive -Internetsivustolta. Musiikin tekijän tiedot ja kappaleen nimi kirjoitettiin lopputeksteihin. Lopputeksteissä kerrotaan myös videolla esiintyvät henkilöt ja videotekijät. Lopputeksteihin laitettiin liukuva siirtymä, jotta video vaihtuisi mahdollisimman huomaamattomasti erilaiseksi. Liikkuvan kuvan lisäksi videoiden alussa ja lopussa on Adobe PhotoShop Elements 2018 -ohjelmalla tehdyt kuvat sekä selventävä teksti.

Valmiit videot tallennettiin Mp4-muotoon, joka on videoiden yleisin tallennusmuoto. Tallennetut videot ladattiin YouTubeen ja niistä tehtiin lista Länneratsastuksen karjalajit. YouTube on Googlen omistama Internetissä toimiva videopalvelu, joka on suuri vaikuttamiskanava nykyaikana. YouTube-linkki upotettiin WordPress-tekstikenttään oikealle sivulle, jotta lukijat pystyvät katsomaan videot. Ennen YouTubeen lataamista videoita pilotoitiin. Pilottiryhmään kuului karjalajeja harrastavia ihmisiä, lajista hieman tietäviä sekä lajista täysin tietämättömiä ihmisiä. Täysin tietämättömissä ihmisissä oli mukana hevosalan ihmisiä ja ei-hevosalan ihmisiä. Videon tekstejä muokattiin paremmin ymmärrettäväksi sisällöllisesti heidän avullaan.

4.5 Länneratsastuksen karjalajien sääntövihko

Englanninkielisten sääntöjen suomentamisen ja Suomeen soveltamisen jälkeen karjalajien kilpailusäännöt on koottu yhteen vihkoon. Vihko tehtiin Wordilla ja siitä tehtiin PDF-tiedosto

tiedoston pienen koon takia. Vihkoon laitettiin muutama kuva elävöittämään tekstiä ja havainnollistamaan lajeja. Kuvien lisäksi vihkoon laitettiin havainnollistavat piirrokset lajien kentistä.

Vihkosta tehtiin sen kenttäkäytettävyyden takia kooltaan A5-kokoinen. Tämän kokoinen vihko on mahdollista pitää paperiversiona mukana esimerkiksi kilpailuissa ja siihen mahtuu vielä tarpeeksi tekstiä yhdelle aukeamalle. Pienempi vihko olisi liian paksu, koska yhdelle sivulle mahtuisi vain vähän tekstiä. A4 kokoinen vihko olisi liian suuri paperiversiona mukana pidettäväksi. Koon vuoksi se olisi hankala pitää taskussa mukana ja tuulisilla säillä se repeilisi helpommin.

5 LÄNNENRATSASTUKSEN KARJALAJIT -SIVUSTON ESITTELY

Opinnäytetyön tuotos Lännenratsastuksen karjalajit -sivusto, niitä varten kuvatut videot ja Lännenratsastuksen karjalajien kilpailusäännöt -vihko löytyvät seuraavista osoitteista:

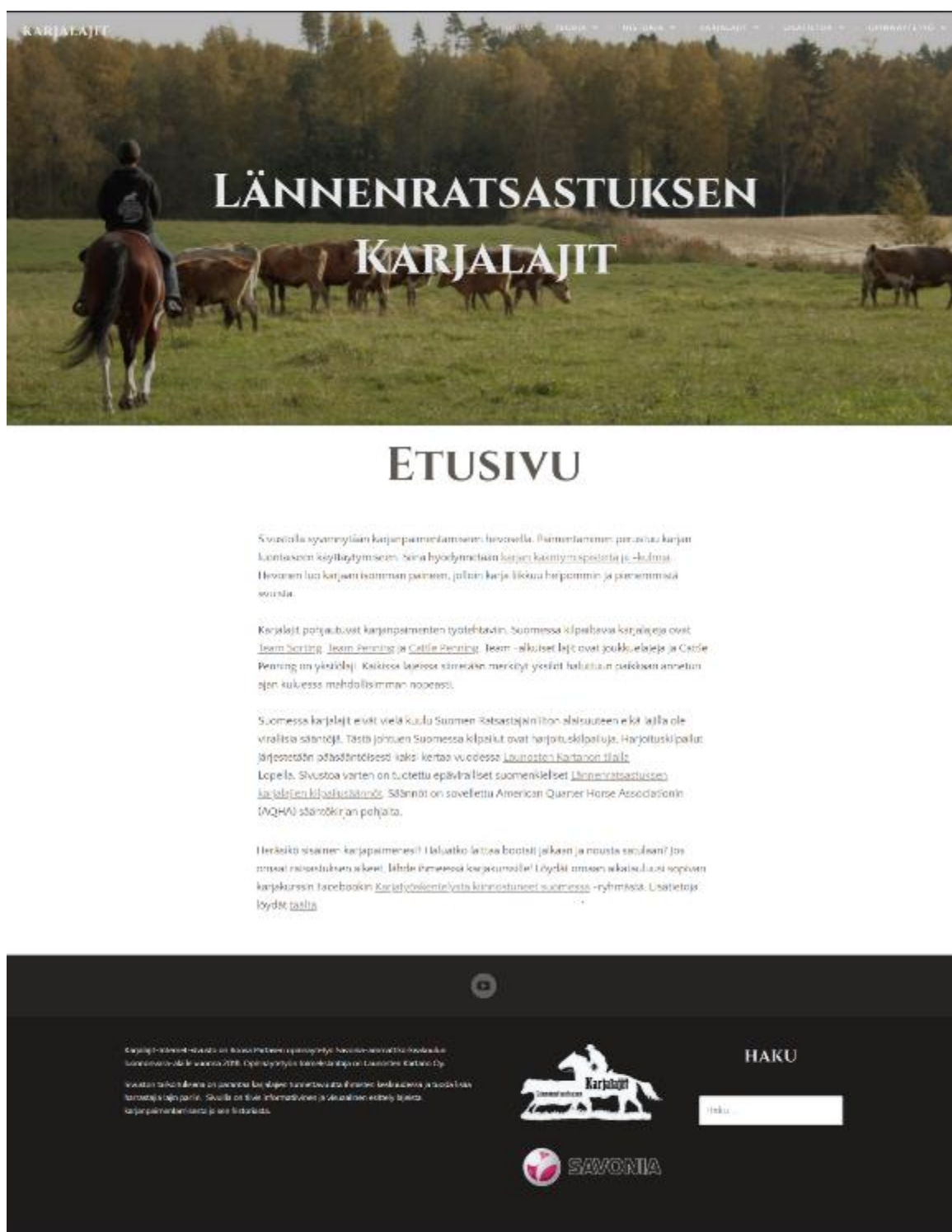
- Lännenratsastuksen karjalajit -sivusto: <https://karjalajit.wordpress.com/>
- Lännenratsastuksen karjalajit -soittolista:
https://www.youtube.com/playlist?list=PL_gD7vuGBB6U3SGqFrlc66YrKy2-jPfw

Sivuilla ja sääntövihkossa oleva aineisto on myös liitteenä raportin lopussa. Sivut ovat yleisilmeeltään huolitellut ja yhtenäiset. Yhtenäinen ilme on luotu käyttämällä sivuilla samoja fontteja, värejä ja pitämällä rakenne sivulta toiselle samanlaisena. Tekstit eivät ole sivustolla liian pitkiä, jotta lajista tietämätön säilyttää mielenkiintonsa aiheeseen. Tekstit on eritelty hyvin, joten lukijan on helppo löytää ja lukea ne asiat, jotka häntä kiinnostavat. Kuvat tuovat sivuille elävyyttä, lisäävät niiden mielenkiintoisuutta ja esittelevät lajia visuaalisesti.

Ilmainen WordPress-alusta hankaloitti sivujen rakentamista. Ilmaisversiossa teeman muokkaamista on rajoitettu, mikä ymmärrettävästi tuo omat haasteensa visuaalisuuden ja omien ideoiden toteuttamiseen. Esimerkiksi pääotsikoiden alla olevien kuvien täytyy valitussa teemassa olla tietyn kokoiset, jotta niiden laatu pysyy hyvänä. Historiasta kertovassa tekstissä on joitakin sanoja, jotka on selitetty terminologiassa. Näiden sanojen kohdalla on linkki terminologiaan. Käyttöominaisuus olisi ollut sujuvampi, jos sanaa painaessa sen päälle olisi ilmestynyt puhekupla, jossa selitys olisi ollut. WordPressin ilmaisversiossa tätä ei pystynyt toteuttamaan.

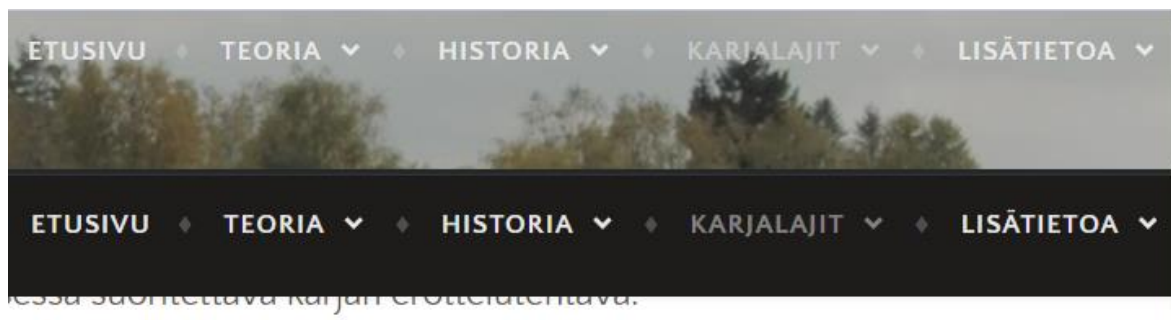
5.1 Sivujen rakenne

Sivuston etusivun tarkoituksena on luoda yleiskuva koko sivustosta. Se on hyvä esimerkki sivujen rakenteesta ja ulkonäöstä (kuva 9). Sivut rakentuvat niin, että ylhäällä on koko sivun kokoinen iso kuva, jonka päällä on otsikko. Kuvan alla on valkoisella pohjalla oleva ruskeanvärinen teksti. Tekstin jälkeen on *widget* eli pienoishjelma-alusta tummanruskealla pohjalla. *Widget*-alustalla on esittelyteksti, hakukonetoiminto ja Savonia-ammattikorkeakoulun sekä Karjalajit-sivuston logot. Tekstissä esitellään sivuston tekijä, miksi sivusto on tehty ja mitä sivustolla on. Hakukone -toiminto auttaa lukijaa löytämään haluamansa asian. *Widgettien* yläpuolella on suora YouTube-linkki karjalajien esittelyvideoiden soittolistaan. Alimmaisena on WordPressin mainos. Etusivu on onnistunut: se on siisti ja katsoja pystyy silmäilemään sen nopeasti. Yleisilme on rauhallinen, mutta tyylikäs ja moderni.

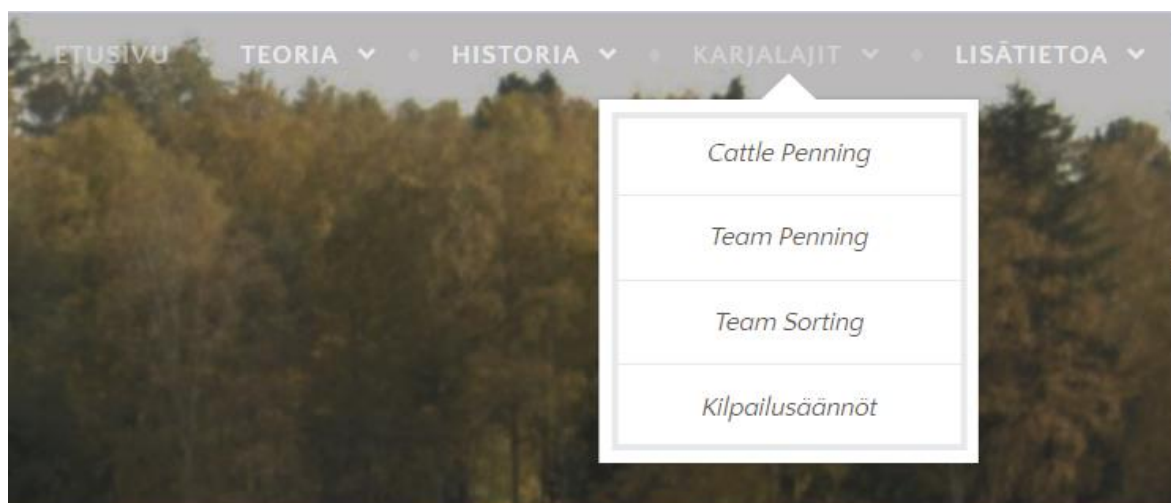
KUVA 9. Länneratsastuksen karjalajit -Internet-sivujen etusivu (Partanen 2018-03-28.)

Valikot ovat sivun oikeassa yläkulmassa, kuvan päällä (kuva 10). Ne näkyvät koko ajan oikeassa yläkulmassa myös tekstiä alaspäin kelaatessa. Tämä ominaisuus parantaa sivujen käytettävyyttä suuresti. Valikkojen taustaväri muuttuu tummaksi taustaväriin muuttuessa valkoiseksi (kuva 10). Tämä lisää valikkojen luettavuutta ja käyttömukavuutta lukijalle. Valikot ovat toimivat ja käytännölliset. Tummanruskea palkki voisi olla myös kuvan päällä, koska kuvan ollessa vaalea valikoiden kohdalta, otsikoiden luettavuus huononee. WordPress-ohjelman ilmaisversio ei mahdollista tämän muokkausta. Valikot näkyvät kuitenkin tarpeeksi hyvin ja käyttäessään sivuja lukija oppii löytämään valikot.

KUVA 10. Valikko tekstin päällä ja sivun ylälaudassa (Partanen 2018-03-28.)

Valikkojen otsikoiksi on valittu selkeät sanat, jotta lukijan on helppo löytää etsimänsä. Valinnat aukeavat liikuttamalla hiiren pääotsikon päälle. Painamalla valittua pääotsikkoa tai väliotsikkoa pääsee sen alla olevalle sivulle. Ne ovat toimivat ja helppokäyttöiset. Sivustolla on valikossa pääotsikot: Etusivu, Teoria, Historia, Karjalajit ja Lisätietoa (kuva 11).

KUVA 11. Valikkojen otsikot ovat yksinkertaisia sanoja, joiden alta löytyy sanaan liittyviä väliilehtiä (Partanen 2018-03-28.)

Valikoiden pääotsikot on rakennettu kolmella eri tavalla johtuen niiden sisällöistä. Etusivu -pääotsikko sisältää pelkästään pääotsikon sisällön. Historia-, Teoria- ja Karjalajit -pääotsikoiden alta löytyy suoraan johdatus aiheeseen. Väliotsikot sisältävät tarkempaa tietoa kustakin aiheesta. Lisätietoa -pääotsikko sisältää kerronnan miksi sivusto on tehty ja linkit aiheeseen liittyen. Lisätietoa -pääotsikon alla on terminologia sekä opinnäytetyön lähdeluettelo.

Pilotoinnin kohdalla huomattiin, että kaikki eivät ymmärtäneet käydä erikseen valikon pääotsikoissa, vaikka niiden alta löytyy sisältöä. Sen sijaan he siirtyivät suoraan lukemaan väliotsikoiden sisällöt. Tässä kohtaa heiltä jäi olennaista tietoa lukematta. Historia ja Karjalajit-pääotsikoiden kohdalla tämä ei ollut ongelma, koska niiden alta löytyy johdatustekstit, joista löytyy syvempää tietoa väliotsikoiden alta. Erityisesti Lisätietoa -pääotsikon alla on aiheesta kiinnostuneelle lukijalle oleellisia linkkejä, joten sen sisällön löytäminen on tärkeää. Tämän takia tämä pääotsikko on linkitetty myös etusivulle.

5.2 Havainnollistava materiaali

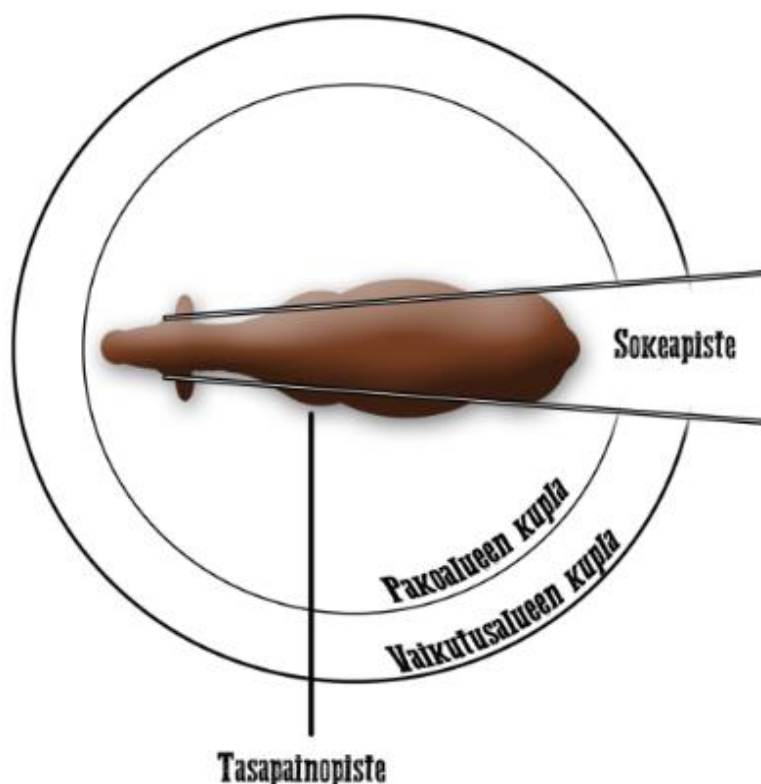
Havainnollistava materiaali on tärkeä osa tätä opinnäytetyötä. Visuaalinen esitys lisää lukijan mielenkiintoa lajia kohtaan ja helpottaa asioiden ymmärtämistä lajiin tutustuvalla. Havainnollistava materiaali on tuotettu tätä opinnäytetyötä varten ja on iso osa opinnäytetyön kokonaisuutta.

Havainnollistava materiaali koostuu piirrosmateriaaleista, valokuvista, videomateriaalista sekä Lännenratsastuksen karjalajien kilpailusäännöt -vihkosta. Piirrosmateriaalit sisältävät logon eri muodot, kuvat kilpailukentistä ja naudan käsittelyä koskevat piirrokset. Videomateriaali koostuu opetusvideoista. Videoiden sisällä on käytetty kuvamateriaalia, kuten logoja. Lännenratsastuksen karjalajien kilpailusäännöt -vihkoon on koottu lajin kilpailusäännöt. Vihkossa on käytetty valokuvia, logoja ja kentistä tehtyjä havaintokuvia. Kaikki tuotettu materiaali löytyy Internet -sivuilta osoitteesta karjalajit.wordpress.com.

5.2.1 Piirrosmateriaalit

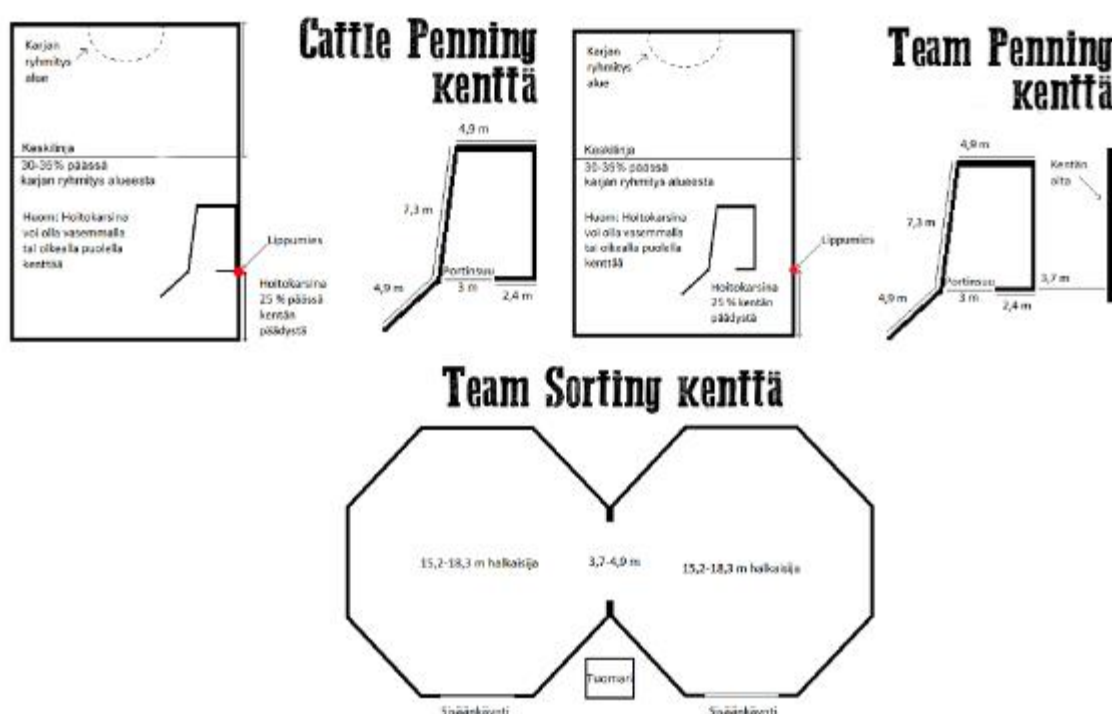
Piirrosmateriaalit ovat opinnäytetyöntekijän tuottamia Adobe PhotoShop Elements 2018 -ohjelmalla. Piirrosmateriaalit sisältävät naudan käsittelyä koskevat piirrokset, piirrokset kilpailukentistä ja logon eri muodot. Samaa tyyliä on käytetty läpi materiaalien. Fontit ja värimaailma ovat yhtenäiset. Piirrokset sopivat sivuston tyyliin. Yksityiskohtaisempia piirroksia ei tarvita, koska silloin piirros on liian sekava ja sen pääasiallinen tarkoitus voi kadota.

Naudan käsittelystä kertova piirros havainnollistaa naudan liikuttamiseen ja kääntämiseen liittyviä seikkoja lajiominaisesti (kuva 12). Nautojen käsittely on yksi tärkeimmistä osa-alueista karjanpaimennuksessa ja sen mekaniikan ymmärtäminen on oleellista lajin harrastamiseksi ja ymmärtämiseksi. Tämän takia on tärkeää visualisoida asia myös piirroksella.

KUVA 12. Havainnollistavaa kuvamateriaalia karjanpaimentamisen perusteista (Partanen 2018.)

Kenttäpiirroks (kuva 13) havainnollistavat lukijalle lajikohtaisten kenttien muodot. Piirroskuvien avulla lukijan on helpompi ymmärtää kenttien ulkonäkö kuin pelkän tekstikuvauksen kautta. Valokuvissa näkyvät kentät on kuvattu sivusta, joten mittakaavan hahmottaminen niiden avulla on vaikeampaa. Piirretty kuvamateriaali on esitetty lintuperspektiivistä, eikä se sisällä häiritseviä tekijöitä (nautoja, ratsukkoa ja taustaa).

KUVA 13. Sivujen havainnollistavaa materiaalia. *Team Sorting* kenttä. (WordPress 2018.)

Logosta on muokattu eri tarkoituksia varten viisi eri versiota, jotka tukevat toisiaan niiden saman muodon ja fontin sekä hillityn värimaailman kanssa. Peruslogo on yksinkertainen siluetti naudasta ja ratsukosta (kuva 14). Siitä on kaksi versiota: musta ja valkoinen. Niissä siluetin sisällä lukee Länneratsastuksen karjalajit. Lisäksi on pieni kuva ilman siluettitekstiä sekä värilliset auringonlaskutaustaiset kuvat videoiden elävöittämiseksi (kuva 14).

KUVA 14. Länneratsastuksen karjalajit logo eri muodoissa (Partanen 2018.)

Pieni kuva logosta on käytössä Länneratsastuksen karjalajien kilpailusäännöt -vihkon sivuilla. Auringonlaskutaustaiset logot esiintyvät lajiesittelyvideoiden alussa ja lopussa. Auringonlaskulla pyritään vaikuttamaan mielikuvatasolla katsojan kokemukseen lajista romantisoimalla se. Videon lopussa olevassa logollisessa kuvassa on vasemmassa reunassa tilaa lopputeksteille, mikä helpottaa niiden lukemista.

5.2.2 Valokuvamateriaali

Valokuvat on valittu huolella laajasta kuvamäärästä. Kuvien avulla halutaan luoda lajista positiivinen ja innostava mielikuva lukijalle (kuva 15). Yksi opinnäytetyön päätarkoituksista on saada lajin pariin lisää aktiivisia ihmisiä ja tämän takia puhuttelevien valokuvien merkitys tässä opinnäytetyössä on suuri.

KUVA 15. Kuvassa ratsukon yhteistyö luo hyvän pohjan nautojen paimentamiseen ja kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin tilanteessa (Partanen 2015.)

Valokuvat luovat laji-ilmeen katsojalle, vaikka hän ei tutustuisi lainkaan teksteihin. Kuvissa on huomioitu myös eettiset ja lainsäädännölliset seikat, kuten eläinten hyvinvointi sekä ihmisen ja eläinten sujuva yhteistyö. Kuvat toimivat näin laji-ilmeen lisäksi markkinointivälineinä mielikuvatasolla.

5.2.3 Videomateriaalit

Videomateriaalin tuottaminen oli haasteellisinta. Videossa tärkeää on esitellä sekä kilpailusuoritus että ratsastus- ja paimennustekniikka yhdessä otoksessa. Lisäksi videon täytyy olla teknisesti laadukas. Suurimmassa osassa videoaineistoa jokin osa-alue jäi vaillinaiseksi, joten kaikin puolin laadukkaana videomateriaalin tuottaminen vei aikaa.

Videot toimivat opetusvideoina, joiden avulla lajiymmärrys syvenee. Videot konkretisoivat kirjallisen materiaalin. Videot on upotettu Internet -sivustolla Lajiesittely -päävalikon alla olevien väliotsikoiden tekstien yhteyteen. Lisäksi ne löytyvät YouTuben soittolistalta. Lajiesittelyjen soittolista on nimeltään Länneratsastuksen karjalajit (kuva 16).

Team Sorting video

KUVA 16. *Team Sorting* esittelyvideo YouTubessa. Videoissa on tekstit. (Partanen 2018-03-23.)

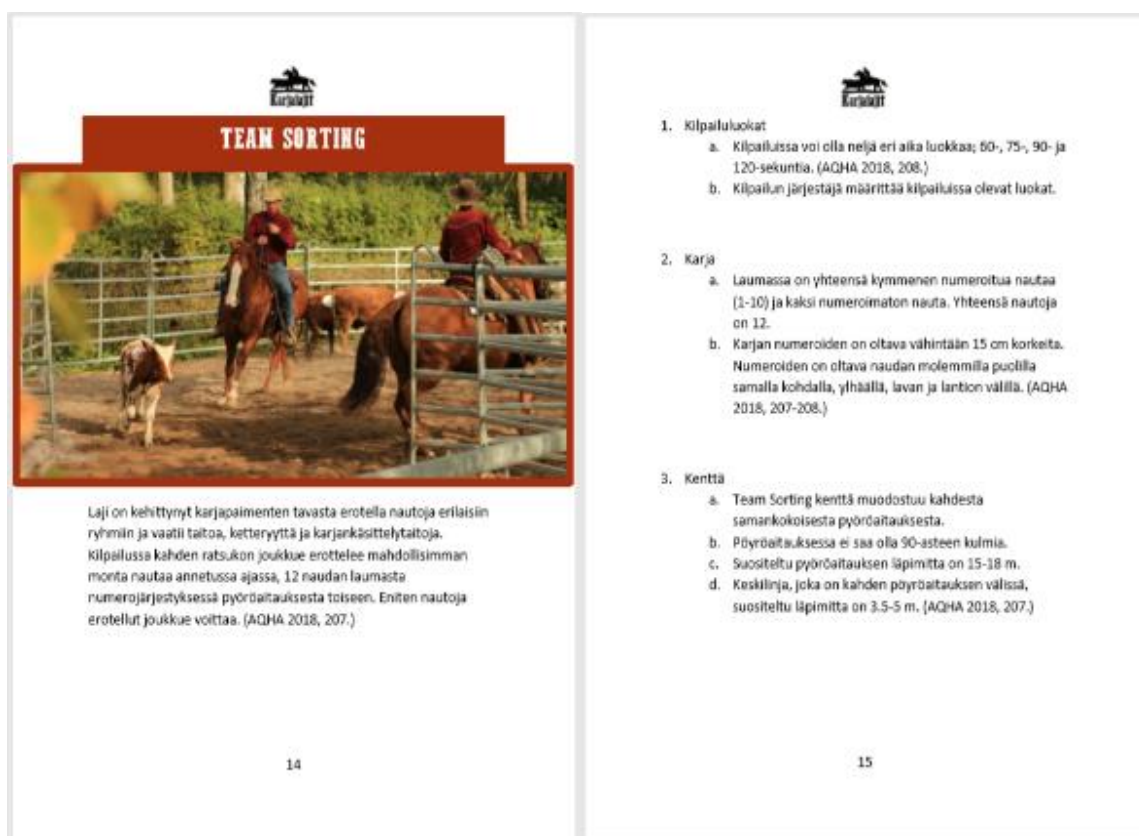
Videot on tekstitetty, jotta katsojan on helppo hahmottamaa mitä videolla tapahtuu ja miksi. Lajin ymmärtäminen videoiden avulla voi joko lisätä kiinnostusta tai vähentää sitä. Kiinnostuksen lisääminen on videoiden pääasiallinen tarkoitus, jotta lajin pariin saataisiin enemmän harrastajia. Kiinnostuksen myötä katsoja osallistuu todennäköisemmin karjanpaimentamisen peruskurssille. Peruskurssilla ratsastaja saattaa innostua lajista ja jatkaa harrastamista osallistuen myöhemmin kilpailuihin. Jos useampi ihminen kiinnostuu lajista ja päätyy sen pariin, lajin harrastajamäärä kasvaa vähitellen. Harrastajamäärän kasvun myötä karjalajien kilpailuihin tulee enemmän osallistujia, jolloin laji ja kilpailut pääsevät kehittymään paremmin. Tämä mahdollistaa myös lajin nousun Ratsastajain liiton viralliseksi lajiksi.

Videoiden kuvaus ei ole tasaista vaan kuvauksessa on panorointia eli kuva liikkuu pystysuunnassa. Panorointia on varsinkin *Team Sorting* -videossa johtuen tekijän osallistumisesta itse harjoituksiin ja kilpailuihin kuvaustilanteissa. Tämä vaikutti kuvan laatuun. Jälkikäteen on selvää, että kuvaustilanteet olisi pitänyt suunnitella paremmin ja keskittyä pelkästään kuvaamiseen. Mielenkiintoisemman videon saamiseksi olisi voinut pyytää toisen kuvaamaan suorituksia eri kuvakulmasta, jolloin editoimalla videoista olisi saanut monipuolisempia. Koska videot ovat lyhyitä, ei, niiden tekninen ontuminen ole merkittävä haitta kokonaislopputulokselle. Videoista välittyy lajien idea, joka on niiden tavoite.

5.2.4 Länneratsastuksen karjalajien kilpailusäännöt -vihko

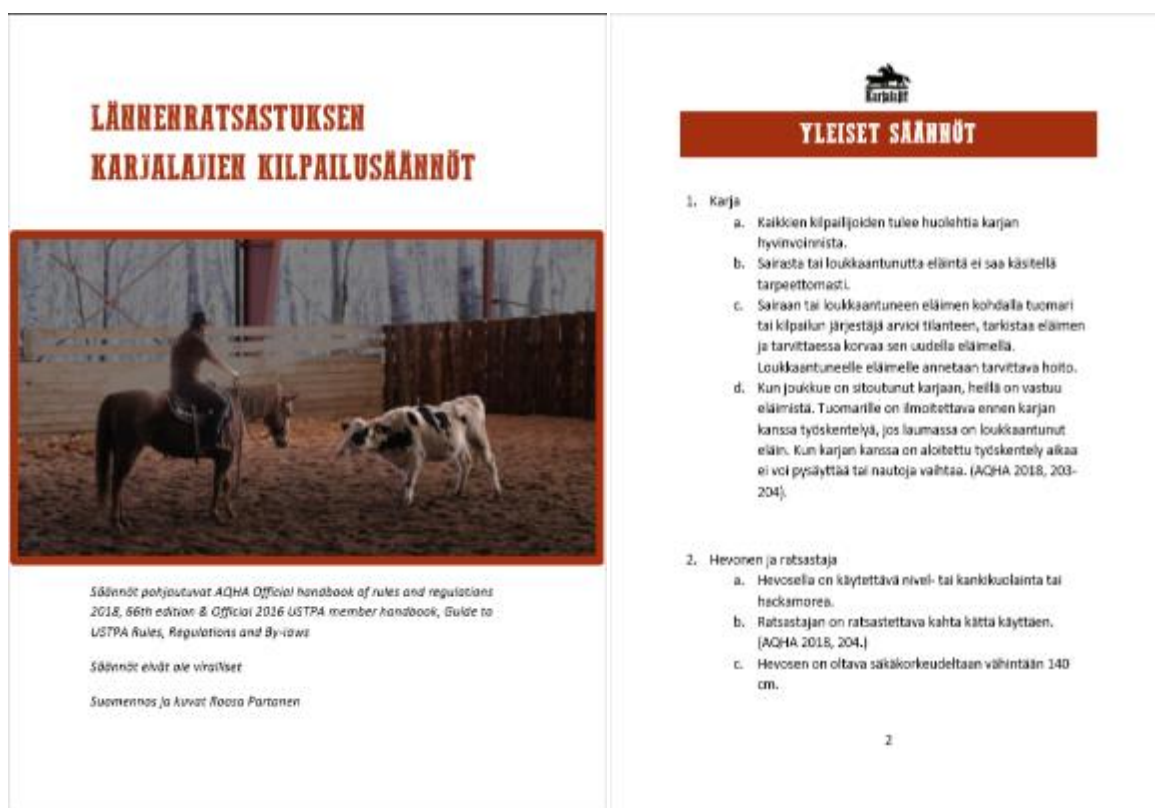
Länneratsastuksen karjalajien kilpailusäännöt -vihko on PDF-liitteenä Länneratsastuksen karjalajit -Internet-sivustolla. Sääntövihko on tarkoitettu tulostettavaksi niin, että sen voi ottaa helposti mukaan esimerkiksi harjoituskilpailuihin. Vihkossa on yhteensä 21 sivua.

Sääntövihko on rakenteeltaan hyvin yksinkertainen. Vihkon alalaidan keskikohdassa on sivunumero ja samalla kohdalla ylhäällä Karjalajit-logo (kuva 17). Logo ja sivunumero tasapainottavat toisiaan ja luovat ammattimaisen ja huolitellun kuvan. Tämä asettelu alkaa toiselta sivulta. Vihkossa on kolme pääotsikkoa: Yleiset säännöt, *Cattle Penning* ja *Team Penning* sekä *Team Sorting*. Otsikot ovat punaruskealla taustalla (kuva 18.) *Cattle Penning* ja *Team Penning* -otsikon alla on sivun levyinen kuva, joka on rajattu samalla punaruskealla värillä kuin otsikon alla oleva tausta (kuva 17). Kuvan alla on yleiskuvaus ja pohjustus lajin sääntöihin (kuva 17).

KUVA 17. Otsikko on punaruskealla taustalla ja sen alla on iso kuva, joka on rajattu samalla värillä (Partanen 2018-03-27.)

Sivumäärän ja kertauksen vähentämiseksi on koottu yhteen yleiset säännöt (kuva 18). Ne pätevät kaikkiin karjalajeihin. Niissä ei ole samanlaista pohjustustekstiä tai otsikon alla olevaa kuvaa kuin muilla otsikoilla. Kuvan puuttumiseen vaikuttaa myös niiden vieressä oleva kuvallinen kansilehti (kuva 18). Tulostaessa sivut asettuvat vierekkäin, jolloin vihkossa olisi kaksi vierekkäistä kuvaa. Tämä loisi ahtaan tunnelman. Kevyen ja raikkaan tunnelman vuoksi kuvaa ei ole. Lisäksi olisi vaikeaa valita yleissäännöistä kertova kuva.

KUVA 182. Länneratsastuksen karjalajien kilpailusäännöt -vihkon etusivu ja toinen sivu (Partanen 2018-03-27.)

Vihkon ensimmäinen sivu on kansilehti, jossa kerrotaan lyhyesti vihkon lähde ja tekijä (kuva 18). Vihkossa ei ole sisällysluetteloja sen pienen koon takia. Toisella sivulla on yleiset säännöt. Yleisten sääntöjen jälkeen tulee lajien säännöt. *Cattle Penning* ja *Team Penning* säännöt on laitettu samaan kohtaan, koska lajit ovat käytännössä samat. Toinen on yksilölaji ja toinen on puolestaan joukkuelaji. Kenttä eroaa vain hoitokarsinan sijainnin osalta. *Cattle Penningissä* hoitokarsina on kiinni kentän aidassa.

5.3 Sivujen markkinointi ja jakaminen

Länneratsastuksen karjalajit -sivustoa mainostetaan sosiaalisen median eri kanavilla. Facebookissa hyödynnetään ainakin kahta ryhmää: Karjatyöskentelystä kiinnostuneet Suomessa ja Länneratsastus. Sivuja voidaan mainostaa myös muissa hevosaiheisissa ryhmissä. Toimeksiantaja voi lisäksi mainostaa sivuja Facebook- ja kotisivuillaan.

Julkisten ryhmien lisäksi hyödynnän omia sosiaalisen median kanavia: Facebook, Instagram, Pinterest, LinkedIn ja Twitter. Henkilökohtaisen tilin lisäksi minulla on valokuvatili Roosa Partanen Photography Facebookissa ja Instagramissa. Voin mainostaa sivuja näillä sivustolla, koska omistan työ- ja kuvamateriaalit. Opinnäytetyöstä tehdään lehdistötiedote hevosalanlehdille. Esimerkiksi Hippos, Hevosmaailma ja Hevosurheilu voivat olla kiinnostuneita kirjoittamaan lyhyen jutun tästä suhteellisen tuntemattomasta lajista. Erilainen aihe voi herättää lukijoiden mielenkiinnon, joka edesauttaa lehden myyntiä.

6 PÄÄTÄNTÖ

Opinnäytetyöllä on henkilökohtainen, kansallinen ja globaali painoarvo. Henkilökohtaisesti se auttaa minut ammatin alkuun ja lajin pioneeriksi Suomessa. Kansallisella tasolla opinnäytetyöni edesauttaa lajin tunnettuutta, järjestäytymisastetta ja virallisuutta. Globaalilla tasolla pääsemme lähemmäs virallisten kilpailuiden järjestämistä Suomessa.

Opinnäytetyön tekoprosessi kesti noin vuoden, jonka aikana koin koko tunteiden kirjon. Työn materiaalien tuottamiseen kului yllättävän paljon aikaa. Kuvaaminen, kuvien ja videoiden editointi, piirrosten tekeminen ja Internet -sivuston rakentaminen oli monitahoinen prosessi. Myös opinnäytetyön tekstien kirjoittaminen vei odotettua enemmän aikaa, koska tästä aiheesta ei ole paljoa lähdemateriaaleja tarjolla.

Sivujen sisällön tuottaminen oli sujuvaa ja varsin nopeaa. Aihe oli minulle ennestään tuttu ja siksi mieleinen tehdä. Prosessin myötä opin paljon uutta niin aiheesta kuin Internet-sivujen teosta ja videokuvauksesta. Etenkin historiaosuus opetti minulle uusia asioita siitä, mistä cowboy-kulttuuri kehittyi. Mitkä asiat johtivat sen kulta-ajan syntyyn ja loppumiseen. Tämä auttoi ymmärtämään paremmin, miksi laji on muotoutunut nykyisenlaiseksi.

Olen tyytyväinen sivujen ulkonäköön ja mielestäni niiden sisältö vastaa tavoitetta. Sivut ovat siistit ja aiheeseen johdattelevat tekstit löytyvät niiltä hyvin, samoin kuin näitä tukevat kuvamateriaalit. Sivuille on helppo tuottaa lisää materiaalia, jos siihen tulee tarve tai halu tulevaisuudessa. Sivuille voi lisätä esittelyt myös muista karjalajiluokista esimerkiksi *Working Cowhorse*, jossa yhdistetään *reining* ja *cutting*. Sivuille voi tehdä myöhemmin esimerkiksi kuvagallerian eri paikoissa järjestettävistä kilpailuista tai muusta vastaavasta toiminnasta, alan yritysesityksiä ja harrastajatarinoita elävöittämään lajin toimintaa Suomessa. Nämä eivät kuitenkaan ole niin oleellisia, että niiden puuttuminen vaikuttaisi työn kokonaislaatuun.

Hyvän materiaalin ja ajan puutteen vuoksi videoiden määrä on vähäinen. Videomateriaalin tulee olla laadukasta sekä sisällöllisesti että kuvausteknisesti. Tähän opinnäytetööhön videoiden tuottamiseen olisi tarvittu enemmän aikaa. Jatkossa on tärkeä keskittyä ja suunnitella kuvaustilanteen paremmin. Sisällön lisäämisen ohella myös lisävideoiden teko ja lisääminen YouTube-soittolistaan onnistuu myöhemminkin.

Opinnäytetyön hyötynä tekijälle oli lajin tuntemuksen syveneminen. Lajisääntöihin perehtyminen mahdollistaa paremman taktikoinnin kilpailuissa. Hyvän kilpailumenestyksen ja kouluttautumisen myötä voi myöhemmin tarjota karjakursseja. Lisäksi Internet-sivuston mahdollinen suosio tukee mahdollisuuksia työskennellä lajin parissa tulevaisuudessa. Näin opinnäytetyöllä on myös työllistävä vaikutus tekijälleen.

Laji on kansainvälinen ja opinnäytetyössä toimitettu lajisääntöjen käännöstyö englannista suomeksi laajensi huomattavasti hevosalan ammattisanastoa. Tämä antaa paremmat mahdollisuudet työllistyä

kansainvälisesti lajin pariin tai muuten hevosalalle. Myös opinnäytetyöprosessissa opittu Internet-sivujen rakentaminen on hyödyllinen taito työelämässä ja voi parantaa työllistymismahdollisuuksia.

Tulevaisuudessa olisi hyvä tehdä tutkimus siitä, kuinka monta karjanpaimennusta tarjoavaa yritystä Suomessa on ja minkä verran lajin harrastajia löytyy Suomesta. Kysymyksenasetteluina voisi olla esimerkiksi millaisia muita palveluita yritykset tarjoavat karjanpaimennuksen ohessa, kuinka suuri liiketaloudellinen osuus karjakursseilla saavutetaan vuosittaisessa liikevaihdossa, onko tilalla omaa karjaa vai vuokrataanko se kursseja varten, hyödynnetäänkö tässä tapauksessa lähitilojen synenergiaa, mitkä tekijät voivat kasvattaa harrastajien lukumäärää Suomessa ja kuinka usein kursseja on tarjolla vuositason tasolla. Lajin leviämisen ja tilallisten toimeentulon näkökulmasta nämä kysymykset ovat oleellisia.

Tällä hetkellä karjakursseja tarjoavien yritysten määrä on hankala määrittää. Niitä on järjestetty useammalla tilalla, mutta vain muutamalla kursseja järjestetään säännöllisesti. Myös yrityksen painotukset kursseissa olisi hyvä ottaa huomioon, esimerkiksi kuinka paljon kursseilla huomioidaan nautan tunteminen eläimenä. Hevosihmisillä on harvoin nautatuntemusta, joten nautaan tutustuminen eläimenä olisi tärkeää kursseilla. Lisäksi kouluttajien tasoa ja tietoa lajista on vaikea arvioida, koska laji ei kuulu Suomen Ratsastajainliittoon tai muuhun järjestöön, joka määrittäisi kouluttajan tason. Tutkimukseen voisi liittää myös osuuden yrittäjien arviosta omasta osaamisestaan ja harrastajien näkemyksen asiasta.

Haluan kiittää kaikkia opinnäytetyöprosessissa mukana olleita ja auttaneita henkilöitä. Koossa oleva opinnäytetyö on kaikkien tekijöiden summa ja ilman kaikkia palasia työ ei olisi sellainen kuin se on. Kiitos toimeksiantajalle mukana olostani, kuvauspaikasta ja tuesta. Haluan myös kiittää opinnäytetyön kirjoittamisessa apuna ollutta karjalajien parissa kauan toiminutta Ulla Hagea. Lopuksi suuri kiitos opponentille, joka auttoi niin hyvinä ja erityisesti ei niin hyvinä hetkinä. Ja kiitos äidille työn kommentoinnista ja kannustamisesta.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

- AILIO, Elina 2015. Vähän parempi video. Tampere: Turun ammattikorkeakoulu.
- AQHA 2017. Our Mission and History. [verkkosivu]. American Quarter Horse Association. [Viitattu 2017-04-13.] Saatavissa: <https://www.aqha.com/foundation/pages/our-mission-and-history/>
- CREATIVE COMMONS s.a. Tietoa lisensseistä [verkkojulkaisu]. Creative Commons [Viitattu 2018-02-12.] Saatavissa: <https://creativecommons.org/licenses/?lang=fi>
- EVIRA s.a. Hevonen - eläinsuojelulainsäädäntöä koottuna [verkkodokumentti]. Evira. [Viitattu 2018-02-22.] Saatavissa: <https://www.evira.fi/globalassets/tietoa-evirasta/julkaisut/esitteet/elaimet/hevonen-elainsuojelulainsaadantoa-koottuna.pdf>
- FACEBOOK 2018. Karjatyöskentelystä kiinnostuneet Suomessa ... [Facebook-ryhmä]. Facebook. [Viitattu 2018-03-29.] Saatavissa: <https://www.facebook.com/groups/353390131448560/>
- JASON, Shawn s.a. Search results [verkkojulkaisu]. Free Music Archive. [Viitattu 2018-04-01.] Saatavissa: http://freemusicarchive.org/search/?adv=1&quicksearch=&search-genre=Country&only-instrumental=1&duration_from=&duration_to=&music-filter-CC-attribution-only=on&music-filter-CC-attribution-sharealike=1&music-filter-public-domain=1&music-filter-commercial-allowed=1&music-filter-remix-allowed=1
- KAJAANIN AMMATTIKORKEAKOULU s.a. Eettisyys [verkkojulkaisu]. Kajaanin ammattikorkeakoulu [viitattu 2018-03-23.] Saatavissa: <http://193.167.122.14/Opari/ontTukiEettisyys.aspx>
- KALLIALA, Eija ja TOIKKANEN, Tarmo 2012. Sosiaalinen media opetuksessa. Painopaikka: Finn Lectura.
- KAMERAKOULU.FI s.a. Jälkikäsitteily ja sen perusteet [verkkojulkaisu]. Kamerakoulu.fi. [Viitattu 2018-03-25.] Saatavissa: <https://kamerakoulu.fi/peruskurssi-jakso-12-kuvien-jalkikasittely>
- KAMK s.a. Luotettavuus [verkkojulkaisu]. Kajaanin ammattikorkeakoulu [viitattu 2018-03-25.] Saatavissa: <https://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Luotettavuus>
- KAMK s.a. Opinnäytetyön eettiset suositukset [verkkojulkaisu]. Kajaanin ammattikorkeakoulu [Viitattu 2018-03-23.] Saatavissa: <http://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Opinnaytetyoprosessi/SoTeLi/Opinnaytetyoprosessi/Eettiset-suositukset>
- KORTESUO, Katleena 2012. Tekstiä ruudulla. Painopaikka: HansaBook.
- LÜSHER, Michelle 2013. Länneratsastus ja sen markkinatilanne Suomessa. Hämeen ammattikorkeakoulu. Maaseutuelinkeinot. Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö. [Viitattu 2018-03-29.] Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/68995/luscher_michelle.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- MEDIABITTI 2016. Videokuvauksen perusteet osa 1 [verkkojulkaisu]. MediaBitti. [Viitattu 2018-02-13.] Saatavissa: <http://mediabitti.com/kuvaus/videokuvauksen-perusteet-osa-1>
- MEDIABITTI 2016. Videokuvauksen perusteet osa 2 [verkkojulkaisu]. MediaBitti. [Viitattu 2018-02-13.] Saatavissa: <http://mediabitti.com/kuvaus/videokuvauksen-perusteet-osa-2>
- SQHY s.a. AQHA [verkkojulkaisu]. SQHY. [Viitattu 2018-03-21.] Saatavissa: <http://www.sqhy.fi/aqha.html>
- TEKIJÄNOIKEUS.FI s.a. Tekijänoikeus [verkkojulkaisu]. Tekijänoikeus.fi. [Viitattu 2018-02-12.] Saatavissa: <http://www.tekijanoikeus.fi/tekijanoikeus/>
- Valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta 2010. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2018-02-22.] Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20100588>

Valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta 10.6.2010/592. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2018-02-22.] Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20100592>

WORDPRESS s.a. Create your stunning website [verkkosivu]. Wordpress. [Viitattu 2018-03-26.]

Saatavissa:

https://wordpress.com/create/?ab=lp_create_header_footer_no_links&sgmt=gb&utm_source=adwords&utm_campaign=G_Search_Brand_Desktop_FI_en_x_x&utm_medium=cpc&keyword=wordpress&creative=253565834078&campaignid=654740867&adgroupid=58186169451&matchtype=e&device=c&network=g&targetid=kwd-313411415&locationid=1005618&gclid=EAIaIQobChMImrzg7POJ2gIVkYeyCh2JEA4OEAAAYASAAEgJYPfD_BwE

LIITE 1: TUOTOS: LÄNNENRATSASTUKSEN KARJALAJIEN INTERNET-SIVUSTON AINEISTO

1. Etusivu

Sivustolla syvennyttään karjanpaimentamiseen hevosella. Paimentaminen perustuu karjan luontaiseen käyttäytymiseen. Siinä hyödynnetään karjan kääntymispisteitä ja -kulmia. Hevonen luo karjaan isomman paineen kuin pelkkä ihminen, jolloin karja liikkuu helpommin ja pienemmistä avuista.

Karjalajit pohjautuvat karjanpaimenten työtehtäviin. Suomessa kilpailtavia karjalajeja ovat *Team Sorting*, *Team Penning* ja *Cattle Penning*. *Team*-alkuiset lajit ovat joukkuelajeja ja *Cattle Penning* on yksilölaji. Kaikissa lajeissa siirretään merkityt yksilöt haluttuun paikkaan annetun ajan kuluessa mahdollisimman nopeasti.

Suomessa karjalajit eivät vielä kuulu Suomen Ratsastajainliiton alaisuuteen eikä lajilla ole virallisia sääntöjä. Tästä johtuen Suomessa kilpailut ovat harjoituskilpailuja. Harjoituskilpailut järjestetään pääsääntöisesti kaksi kertaa vuodessa Launosten Kartanon tilalla Lopella. Sivustoa varten on tuotettu epäviralliset suomenkieliset Lännenratsastuksen karjalajien kilpailusäännöt. Säännöt on sovellettu American Quarter Horse Associationin (AQHA) sääntökirjan pohjalta.

Heräsiikö sisäinen karjapaimenesi? Haluatko laittaa bootsit jalkaan ja nousta satulaan? Jos sinulla on ratsastuksen alkeet hallussa, lähde ihmeessä karjakurssille! Löydät omaan aikatauluusi sopivan karjakurssin Facebookin Karjatyöskentelystä kiinnostuneet Suomessa -ryhmästä. Lisätietoja löydät täältä.

2. Teoria

Näillä sivuilla voit tutustua karjanpaimennuksen perusteisiin. Karjanpaimennuksen teoriaan liittyvät olennaisimmat asiat ovat naudan luontainen käyttäytyminen sekä lajiominainen varustus ratsastajalla ja hevosella. Naudan luontainen käyttäytyminen luo pohjan lajin harrastamiselle ja karjanpaimennukselle. Lajinomainen varustus on tarpeen sekä toimivuuden että lajikulttuurin näkökulmasta.

a. Naudan luontainen käyttäytyminen

Karjanpaimennus perustuu naudan luontaiseen käyttäytymiseen. Karjan käsittelyssä toimivat samat periaatteet kuin hevosten käsittelyssä. Kaikilla naudoilla on oma yksityinen alue, jolle se sallii vain tuttuja yksilöitä. Karjanpaimennuksessa tätä aluetta kutsutaan kuplaksi. Kuplan reunalla on vaikutusalue, jolle siirtyessä nauta reagoi ihmiseen lähtemällä liikkeelle. (Pate 2004, 191-193; Pesonen 2011; Saarela 2015.)

Vaikutusalueella työskennellessä ihminen pystyy liikuttamaan eläintä haluamaansa suuntaan. Siirtyessä vaikutusalueelta lähemmäs nautaa tullaan pakoalueelle. Sille tullessa eläin pakenee, eikä paimentaminen enää onnistu. Pakoalueen suuruus voi olla nollasta metristä jopa kymmeneen metriin. Se on jokaisella yksilöllä erikokoinen ja voi vaihdella olosuhteiden mukaan. (Pate 2004, 191-193; Pesonen 2011; Saarela 2015.)

Naudan hartian kohdalla on tasapainopiste. Ihmisen ollessa tasapainopisteen kohdalla nauta pysähtyy. Kun ihminen liikkuu tasapainopisteen eteen kuplalla nauta peruuttaa ja kääntyy taaksepäin. Kun ihminen liikkuu tasapainopisteen taakse kuplan sisällä, nauta lähtee eteenpäin liikkeelle. Suoraan naudnan takana on sokea piste, josta nautaan ei voi vaikuttaa. Nautalauma toimii samalla periaatteella kuin yksilö. Tasapainopisteen löytää, kun kuvittelee lauman yhtenä nautana. (Farmit s.a.; Pate 2004, 191-194.)

Liikkumalla vaikutusalueen kuplalla pystyy ohjaamaan liikkumissuuntaa ja -nopeutta. Hyvä karjapaimen tekee nämä muutokset sulavasti, jolloin karja pysyy rauhallisena ja helposti käsiteltävänä. Jos paimen menee kuplan sisälle, nautaan ei pysty vaikuttamaan yhtä hyvin kuin kuplan reunalta. Nauta pyrkii vähentämään painetta lisäämällä vauhtia, kääntymällä tai jopa tulemalla päin paimenta. (Pate 2004, 193-194.)

b. Varustus

Ratsastaja

Karjalajeissa ratsastaja käyttää lännenratsastusvarustusta. Siihen kuuluvat buutsit, huopa- tai olkihattu (stetson), pitkät chapsit, kauluspaita, liivi, huivi tai kaulakoriste ja farkut sekä kannukset. Varustuksen tarkoitus on sekä suojata sääolosuhteilta että tuoda lajinomaista tunnelmaa. (Holderness-Roddam 2013, 203-206.)

Pitkät chapsit suojaavat esimerkiksi nautojen potkuilta, kaktuksen piikeiltä ja sateelta. Hatun ensisijainen tehtävä on suojata auringonpaisteelta ja sateelta. Huivi toimii hengityssuojana pölyävillä tasangoilla. Farkut ovat kestävästä materiaalista. Buutsit ovat muodoltaan jalustimeen sopivat sekä varrellisina jalkaa tukevat suojaten myös esimerkiksi käärmeiden puremilta.

Alkuperäinen lännenratsastusvarustus eroaa nykyperinteestä housujen, paidan ja hatun osalta. Ennen farkkujen ja kauluspaidan kehittämistä ratsastajilla oli sarkahousut, edestä kaksirivisesti napitettava paita ja yleisimmin knalli stetsonin sijaan.

Hevonen

Hevosella käytetään lännenratsastuksen varusteita, jotka ovat muokkautuneet käyttökokemuksen pohjalta lajille sopiviksi ja kestäviksi. Varusteiden tarkoitus on mahdollistaa työnteke, pitkän matkan ratsastus ja turvallisuus sekä hevoselle että ratsastajalle. Varusteista tärkeimmät ovat satula, pad,

suitset ja rintaremmi. Nykyään lännenratsastuksen alalajit ovat muokanneet satuloiden ulkonäköä alalajin mukaan. Joillakin hevosilla käytetään jalkasuojia. (Holderness-Roddam 2013, 202; Vanhatalo 1999.)

Työsatula on ulkonäöltään pelkistetty verrattuna Show-satulaan. Satula eroaa huomattavasti englantilaisen ratsastustyylin satulasta ulkonäön, muotoilun ja rakenteen osalta. Satula on nojatuolimainen, siinä on syvä istuinosa, korkea taka- ja etukaari, satulanuppi ja leveät jalustinhihnat. Kooltaan se on huomattavasti suurempi ja painavampi eikä sitä ole topattu. Satula on tehty puurunkoisena ja päällystetty yleensä naudannahalla kestävyuden takaamiseksi. Toppauksen sijaan satulassa on pehmuste. Toppauksen korvaa perinteisesti paksu villahuopa eli pad. Jalustinhihnat ovat leveät ja jalustimet ovat painavat. Satulassa on myös satulatappi, johon voi sitoa lasso. Lisäksi satulaan on kiinnitetty nahkaremmejä, joihin voi kiinnittää työtarvikkeita. Lisävarusteena satulalaukku. Työsatulassa on yleensä kaksi leveää mahavyötä varmistamassa satulan istuvuus esimerkiksi lassotessa tai puita vedettäessä. Rintaremmi kuuluu satulavarustukseen ja sen tarkoitus on pitää satula paikallaan työtehtäviä suorittaessa. (Holderness-Roddam 2013, 202-203; Vanhatalo 1999.)

Suitset eroavat englantilaisen ratsastustyylin suitsista yksinkertaisuudellaan. Niissä on poskihihnojen lisäksi vain otsapanta ja leukaremmi. Turpahihnaa ei käytetä. Työlajeissa ohjat ovat yleensä erilliset ja painavat. Painavat ohjat pysyvät hevosen kaulalla paremmin ja erillisinä niitä on ratsastajan helpompi käyttää myös maasta käsin. Kuolaimina toimivat nivel- tai kankikuolaimet. (Vanhatalo 1999.)

2. Historia

Karjankasvatusta on ollut keskiajalta (500-1500 jaa.) lähtien, mutta isompien nautalaumojen kasvatusta on harjoitettu vasta 1000-luvulta asti Espanjassa ja Portugalissa. Löytöretkien myötä naudat ja karjankasvatustaidot siirtyivät Amerikan mantereelle. Pohjois-Amerikan *ranching*-kulttuuri on kehittynyt Meksikon *vaquerojen* tavoista käsitellä karjaa. (Boudreau ym. 2011; Holderness-Roddam 2013, 202.)

Floridassa aloitettiin ensimmäisenä Pohjois-Amerikassa karjan merkitseminen. Perinteinen tapa on polttomerkitseminen, johon jokaisella ranchilla on oma merkkinsä. Nykyään merkitseminen tehdään pääosin korvamerkein, tatuoinnein tai tunnistussiruin. Kaakkois-Amerikka ei koskaan tullut tunnetuksi *cowboystaan* vaan myytti syntyi vasta Texasissa. (Boudreau ym. 2011; History 2017.)

Cowboy-kulttuurin kulta-aika oli vuosina 1866-1886. Tällöin vallitsi *open range* -järjestelmä, jossa valtio omisti suurimman osan maasta, jolla karja laidunsi. *Rancherit* omistivat vain maan, missä heidän tilansa ja vesilähteensä sijaitsivat. *Open rangessa* kaikkien naudat laidunsivat preerialla vapaasti. (Boudreau ym. 2011; History 2017.)

Cowboyt työskentelivät *rancheilla*, apunaan hevoset. Heidän tehtävänä oli huolehtia karjan hyvinvoinnista ja paimentamisesta. He siirsivät karjaa suotuisille laidunalueille ja pitivät turvassa petoeläimiltä sekä luonnon vaarapaikoilta. (Boudreau ym. 2011.)

Ranchin tärkeimpiä tehtäviä olivat *Round Up* ja *Cattle Drive*. *Round upissa* karja kerättiin kaksi kertaa vuodessa tilalle. Keväällä eroteltiin ja merkittiin vasikat. Syksyllä eroteltiin myyntieläimet muusta laumasta. *Cattle Drivessa* myyntieläimet paimennettiin tilalta jonkin tärkeän kulkuyhteyden luo. Sieltä oli jatkoyhteydet teurastamolle. Karjalajit juontavat juurensa näihin *rancheilla* tehtyihin työtehtäviin. Ensimmäinen virallinen *Team Penning* -kilpailu järjestettiin Kaliforniassa vuonna 1949. (Boudreau ym. 2011; Olean 2017.)

a. Karjanpaimennuksen historia

Karjanpaimennus on yleistä laajoilla ja kuivilla ruohoalueilla eri puolilla maailmaa. Tällaisia alueita ovat esimerkiksi Etelä-Amerikan Pampan ruohoalue, Pohjois-Amerikan länsiosa, Kanadan Preeria ja Australian Outback-alue. Karjapaimenet paimentavat karjaa, yleisimmin nautoja tai lampaita, uusille laidunalueille ja suojelevat niitä pedoilta sekä tarkkailevat eläinten terveyttä. Paimenilla on yleensä apunaan hevonen, koira tai molemmat. Nykyään paimentaminen voi tapahtua myös autolla, moottoripyörällä tai helikopterilla. (Marshal 2016; McDaniel, Sprout, Boudreau ja Turgeon 2011.)

Karjankasvatus on alkanut keskiajalla, jolloin karjaa kasvatettiin omiin tarpeisiin pienillä tiloilla. Suurien laumojen kasvatus alkoi noin 1000-luvulla Espanjassa ja Portugalissa. Samoihin aikoihin aloitettiin hevosen hyödyntäminen karjan paimennuksessa. Tällöin kehittyivät myös nykypäivänä käytössä olevat työmenetelmät *Round Up* ja *Cattle Drive*. (McDaniel ym. 2011.)

Cattle Drive on karjan kuljettamista esimerkiksi tilalle tai yhteyspaikkaan kuten satamaan, josta karja jatkaa matkaansa teurastamolle. *Round Up* on toimenpide, jossa karja kerätään tilalle merkitsemistä, terveyden tarkastusta ja huoltoa varten. Toimenpide on tilallisten rankimpia tehtäviä ja vaatii paljon työntekijöitä. Eläinten kokoaminen pieneen, tuntemattomaan tilaan luo eläimille stressiä, joka voi ilmentyä aggressiona. Merkinnässä vasikat yksilöidään, jotta tiedetään kuka eläimen omistaa. Perinteinen merkintätapa on polttomerkitseminen, mutta nykypäivänä käytössä on useammin korvamerkki, tatuointi tai mikrosiru. (McDaniel ym. 2011.)

Löytöretkien myötä hevoset, karja ja karjankasvatusmenetelmät siirtyivät Amerikkaan. Karjanpaimennuksen työmenetelmät muotoutuivat omanlaisekseen vallitsevan kulttuurin vaikutuksesta. Etelä-Amerikan karjapaimenia kutsutaan gauchoiksi ja Meksikon pohjoisosan *vaqueroiksi*. Meksikon keskiosan paimenet, *charrot*, ovat saaneet nimensä espanjan kielestä. Kaikista tunnetuimmat karjapaimenet ovat Pohjois-Amerikan *cowboyt*. Villin lännen *cowboy*-kulttuuri kehittyi omanlaisekseen *vaquerojen* paimennuskulttuurista. (McDaniel ym. 2011; History s.a.; Holderness-Roddam 2013, 202-203.)

Cowboylegenda syntyy

Floridassa aloitettiin ensimmäisenä Pohjois-Amerikassa karjan merkitseminen. Jokaisella *ranchilla* eli tilalla oli oma polttomerkkinsä. Kaakkois-Amerikka ei koskaan tullut tunnetuksi *cowboyistaan*, vaan *cowboy*-myytti syntyi myöhemmin Texasissa. Karjapaimenet olivat hyvin monikulttuurisia. Heissä oli afrikan amerikkalaisia, alkuperäisasukkaita, meksikolaisia ja eurooppalaisia. (McDaniel ym. 2011; History s.a.)

Karjanpaimennuskulttuuri pääsi kukoistamaan Amerikan sisällissodan jälkeen (1865) lihan kysynnän myötä. Pohjoisessa armeija oli kuluttanut melkein kaiken varastoidun lihan sodan aikana. Lisäksi lihanpakkaustehtaiden laajentuminen ja lihan hyvä hinta kannustivat lihan tuotantoon. (McDaniel ym. 2011; History s.a.)

Karjapaimenten kulta-aika

Karjapaimenten kulta-aika oli vuosina 1866-1886. Vuonna 1886 miljoonia nautoja paimennettiin rautatieasemille ja pohjoiseen, jossa oli pulaa lihasta. Tuolloin 3 000 naudan lauman siirtämiseen tarvittiin 12 karjapaimenta. Karjan siirtämistä helpottaakseen valtio loi *open range* -järjestelmän. *Open range* -järjestelmässä valtio omisti suurimman osan maasta. Kaikkien karja sai laiduntaa sillä vapaasti. *Rancherit* omistivat vain tilansa ja karjan juottopaikan. (McDaniel ym. 2011.)

Karjanpaimennuksen kulta-aika jatkui vuoteen 1886 asti, jonka jälkeen *open range* -järjestelmä hajosi. Järjestelmän hajoamiseen vaikuttivat monet tekijät. Viljelijät alkoivat pikkuhiljaa aidata peltojaan piikkilangan keksimisen (1874) jälkeen suojatakseen peltonsa laiduntamiselta. Laidunmaan väheneminen johti ylilaiduntamiseen. Maaperän kunto heikkeni ja ruoho kasvoi huonommin. Tämä johti nautojen lukumäärän laskuun, kun ruokaa ei riittänyt kaikille. Viimeinen *cowboyiden* kulta-ajan päättymiseen johtanut tekijä oli vuosien 1886–1887 talvi, joka oli historian kylmin. Satoja tuhansia eläimiä kuoli, mikä johti monen tilan konkurssiin. Talvesta selvinneet tilat alkoivat aidata valtiolta vuokraamaan maita varmistaakseen ruohon riittävyyden, ja *open range* -järjestelmä jäi historiaan. (McDaniel ym. 2011.)

Karjalajit kehittyivät tiloilla tehtävistä työtehtävistä. Ne olivat osa rodeoita, joissa karjapaimenet ottivat mittaa toisistaan ja hevosistaan muun muassa nopeudessa, kestävyudessa ja ketteryudessa. Aluksi ne olivat epävirallisia kokoontumisia. 1800-luvun lopussa niiden suosio kasvoi. Ensimmäinen virallinen *Team Penning* -kilpailu järjestettiin Kaliforniassa vuonna 1949. (McDaniel ym. 2011; Holderness-Roddam 2013, 203; Olean 2017.)

b. Länneratsastuksen historia Suomessa

Länneratsastus saapui Suomeen vuonna 1990 Olympiastadionilla järjestetyn The All American Rodeo – Wild west Show’n mukana. Tapahtuma ei houkutellut kovin paljon katsojia, mutta eläintensuojelijat osoittivat mieltään rodeota vastaan. Karjanpaimennusta esityksessä ei ollut, koska

näyttävimmät ”karjatemput”, kuten lassoaminen, olivat ja ovat edelleen Suomessa laittomia. (Western Riders Finland 2015.)

Tapahtuman innoittamana perustettiin Western Riders Finland ry (WRF) saman vuoden syksynä. Yhdistys toimi tuolloin lännenratsastajien kattojärjestönä. Vuonna 1991 järjestettiin ensimmäinen lännenratsastuskurssi. Seuraavan vuoden keväänä järjestettiin ensimmäiset lännenratsastuksen kilpailut, joissa lajeina oli muun muassa *Trail*, *Reining*, *Western Horsemanship* ja *Barel Race*. Suomen Ratsastajainliitto (SRL) hyväksyi lännenratsastuksen viralliseksi lajiksi vuonna 1993, mutta WRF:stä tuli SRL:n alainen jäsenseura vasta vuonna 2001. (Western Riders Finland 2015.)

Suomen ensimmäiset Suomenmestaruuskilpailut järjestettiin vuonna 1999. Lajeina olivat *Western Horsemanship*, *Western Pleasure*, *Trail* ja *Barel Race*. Tämän jälkeen kilpailut on järjestetty lähes vuosittain. Ensimmäiset AQHA- ja NRHA- kilpailut järjestettiin vuonna 2005 ja ne olivat nimeltään Western Summer Slide (WSS). Tämän jälkeen kilpailut on järjestetty lähes vuosittain. Vuonna 2007 kilpailuissa oli ensimmäisen kerran mukana kansallisia luokkia. Vuonna 2013 joukkue osallistui ensimmäisen kerran *reiningin* EM-kilpailuihin SRL:n toimesta. Vuotta myöhemmin SRL lähetti joukkueen *reiningin* MM-kilpailuihin. (Western Riders Finland 2015.)

Lännenratsastuksen karjalajit ovat tulleet Suomeen 2010-luvulla. Vuonna 2008 järjestettiin *working cowhorse*-kurssi Ylä-Savossa. Alavetelissä järjestettiin karjakurssi syksyllä 2011. Tämän jälkeen kurseja on järjestetty muun muassa Ähtävällä keväällä 2012 ja Haapavedellä sekä Purmossa vuonna 2013. Viimeisten vuosien aikana karjakurseja on tarjottu usealla tilalla eri puolilla Suomea. Harjoitus- ja leirikilpailuja on järjestetty useampi vuodessa. Lajin harrastajia ei ole listattu, joten on vaikea arvioida heidän määräänsä. Karjalajeista kiinnostuneet Suomessa -Facebook-sivulla lajista kiinnostuneita jäseniä on tällä hetkellä lähes 500 henkilöä. (Kenneth 2013; Ranch Horsemanship ry s.a.)

3. Karjalajit

Näillä sivuilla tutustutaan yleisimpiin karjalajeihin *Cattle Penning* ja *Team Penningiin* sekä *Team Sortingiin*. *Penningit* ovat suorakulmaisella kentällä suoritettavia karjan erottelutehtäviä ja *Sorting* kahdeksikon muotoisessa pyöröaitauksessa suoritettava karjan erottelutehtävä. *Team*-alkuiset ovat joukkuelajeja ja *Cattle*-alkuinen on yksilölaji.

Katso kaikki lajiesittelyvideot: Lännenratsastuksen karjalajit -Youtube-soittolistalta.

Tutustu tarkemmin kilpailusääntöihin.

a. Cattle Penning

Cattle Penning on yksilölaji. Siinä ratsukko erottaa tuomarin määräämän naudan laumasta ja kuljettaa sen hoitokarsinaan, joka sijaitsee toisella puolella kenttää. Naudat on merkitty numeroin

ykkösestä lähtien. Jokainen ratsukko ratsastaa kaksi kertaa. Molemmat suoritukset lasketaan yhteen, mistä saadaan kokonaispistemäärä. (AQHA 2017.)

Lajissa on erilaiset aikarajat eritasoisille ratsukoille. Ajanotto alkaa, kun ratsukko ylittää keskilinjaa ja tuomari ilmoittaa erotettavan nautan numeron. Aika käy, kunnes haluttu nautta on hoitokarsinassa ja ratsukko pysäyttää ajan. Jos aikaa ei pysäytetä ennen sen loppumista, suoritus hylätään. Aika pysäytetään, kun hevosen pää ja kaula ovat hoitokarsinan sisällä, mutta rintakehä karsinan ulkopuolella. Tällöin ratsastaja nostaa kätensä korkealle ilmaan ja ajanotto lakkaa. Ajan pysähtyessä muiden nautojen kuin tuomarin määräämän on oltava karjan ryhmitysalueen puolella tai suoritus hylätään. Nopeimman ajan saanut ratsukko voittaa. (AQHA 2017.)

b. Team Penning

Team Penningissä kolme ratsukkoa yhdessä erottaa kolme tuomarin määrittämää nautaa laumasta ja kuljettaa ne hoitokarsinaan, joka on toisella puolella kenttää. Naudat on merkitty numeroin ja värein. Jokainen joukkue ratsastaa kaksi kertaa. Molemmat suoritukset lasketaan yhteen, mistä saadaan kokonaispistemäärä. (AQHA 2017.)

Lajissa on erilaiset aikarajat eritasoisille ratsukoille. Aika lähtee käyntiin, kun yksi ratsukko ylittää keskilinjaa. Aika käy, kunnes halutut naudat ovat hoitokarsinassa ja ratsukko pysäyttää ajan. Jos aikaa ei pysäytetä ennen sen loppumista, suoritus hylätään. Aika pysäytetään, kun hevosen pää ja kaula ovat hoitokarsinan sisällä, mutta rintakehä karsinan ulkopuolella. Tällöin ratsastaja nostaa kätensä korkealle ilmaan ja aika pysähtyy. Ajan pysähtyessä muiden nautojen kuin tuomarin määräämien on oltava karjan ryhmitysalueen puolella tai suoritus hylätään. Nopeimman ajan saanut joukkue voittaa. (AQHA 2017.)

c. Team Sorting

Team Sortingissa kaksi ratsukkoa siirtää merkittyjä nautoja numerojärjestyksessä pyöröstä toiseen. Joukkue ratsastaa kaksi kertaa. Ratsastuskertojen yhteenlaskettu nautamäärä määrittää pisteet. Joukkue, jolla on eniten eroteltuja nautoja, voittaa. (AQHA 2017.)

Numeroituja nautoja on yhdestä kymmenen, minkä lisäksi pyörössä on kaksi numeroimatonta nautaa. Naudat tulee siirtää pyöröstä toiseen numerojärjestyksessä. Joukkue työskentelee toisessa pyörössä siirtäen nautoja toiseen pyöröön, joka on alussa tyhjä. Jos väärä numero pääsee toiseen pyöröön, suoritus hylätään. Numeroimattomat naudat eivät saa mennä toiseen pyöröön missään vaiheessa tai suoritus hylätään. (AQHA 2017.)

Tuomari määrää aloitusnumeron ja laskentasuunnan, joka voi olla nouseva (1, 2, 3...) tai laskeva (5, 4, 3...). Tuomari voi sanoa esimerkiksi "Kahdeksan ylös", jolloin nautoja siirretään järjestyksessä kahdeksasta ylöspäin kymmeneen asti. Kymmenen jälkeen aloitetaan numerosta yksi ja jatketaan numeroon seitsemän asti. (AQHA 2017.)

Lajissa on erilaiset aikarajat eritasoisille ratsukoille. Aika lähtee käyntiin, kun yksi ratsukko ylittää pyöröjen välisen keskilinjan. Annetun ajan aikana siirretään mahdollisimman monta nautaa pyöröstä toiseen. Ajan voi pysäyttää vain, jos on saanut kaikki numeroidut naudat siirrettyä toiselle puolelle. Aika pysäytetään niin, että hevosien pää ja kaula ovat pyörön sisällä, johon naudat on siirretty, mutta rintakehä pyörön sisällä, jossa on työskennelty. Samalla ratsastaja nostaa kätensä korkealle ilmaan ja aika pysähtyy. Eniten nautoja saanut joukkue voittaa. (AQHA 2017.)

d. Kilpailusäännöt

Liitteenä lännenratsastuksen karjalajien kilpailusäännöt:

Lännenratsastuksen karjalajien kilpailusäännöt

Säännöt eivät ole vielä virallisesti hyväksytyt Suomen Ratsastajainliitossa. Säännöt pohjautuvat American Quarter Horse Associationin *Official handbook of rules and regulations 2018, 66th edition* – ja Official 2016 USTPA member handbook, *Guide to USTPA Rules, Regulations and By-laws* – sääntökirjoihin.

Kuvat ja suomennos Roosa Partanen.

4. Lisätietoa

Karjalajit-Internet-sivut ovat Roosa Partasen opinnäytetyön tuotos Savonia-ammattikorkeakoulun luonnonvara-alalle. Sivujen tarkoituksena on parantaa karjalajien tunnettavuutta ihmisten keskuudessa ja tuoda lisää harrastajia lajin pariin. Sivuilla on tiivis informatiivinen ja visuaalinen esittely kilpailulajeista, karjanpaimentamisesta ja sen historiasta.

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Launosten Kartano Oy. Yritys järjestää karjanpaimennuskursseja. Yrityksen tontilla on järjestetty jo useana vuonna karjalajien harjoituskilpailuita yhteistyössä Western Ranch Working ry:n kanssa. Harjoituskilpailuiden ajankohta on joka kesä- ja syyskuun toinen viikonloppu.

Katso kaikki karjalajien esittely videot Lännenratsastuksen karjalajit -YouTube-soittolistalta.

Karjanpaimennus kursseja

Karjatyöskentelystä kiinnostuneet Suomessa

<http://www.launostenkartano.com/>

Järjestääkö tilasi karjanpaimennuskursseja? Jos haluat tilasi listaan jätä kommentti VASTAA - kommenttikenttään sivun alalaidassa.

Lue lisää lännenratsastuksesta

Suomen Ratsastajain Liitto – lännenratsastus: <http://www.ratsastus.fi/lannenratsastus>

Lännenratsastuksen suurin jäsenseura Suomessa: <http://www.westernriders.fi/>

Lännenratsastus: <https://lannenratsastus.fi/>

Suomen Quarterhevosyhdistys – ohjeita: <http://www.sqhy.fi/ohjeita.html>

American Quarter Horse Association – sääntökirja:

<https://www.aqha.com/membership/resources/rulebook/>

a. Terminologia

- **Cattle Drive:** Karjan siirto paikasta toiseen, yleensä kulku- tai myyntiyhteydelle.
- **Charro:** Meksikon keskiosien karjapaimen.
- **Cowboykulttuuri:** Amerikassa syntynyt alakulttuuri ja cowboyiden elämäntapa.
- **Gaucha:** Pampan karjapaimen.
- **Hoitokarsina:** Metallista rakennettu pieni aitaus, jonka avulla nautoja erotellaan.
- **Karjalajit:** Cowboyiden työtehtävistä syntyneet kilpailumuodot, joissa karjaa paimennetaan hevosella yksin tai joukkueena.
- **Kupla:** Alue naudan ympärillä, jolle se päästää vain tuntemiaan asioita.
- **Open range:** 1800-luvun lopulla vallinnut järjestelmä Pohjois-Amerikan länsiosissa, jossa valtio omisti suurimman osan maasta, jolla kaikkien karja sai laiduntaa vapaasti.
- **Outback:** Australian sisämaassa sijaitseva laaja syrjäseutu.
- **Pampa:** Aroalue Etelä-Amerikassa, joka on Argentiinan, Uruguayn ja Brasilian alueella.
- **Preeria:** Aroalue Pohjois-Amerikassa, Amerikan ja Kanadan alueella.
- **Pyörö:** Aidattu, pyöreä alue, jota hyödynnetään esimerkiksi karjan erotteluun ja hevosten kouluttamiseen.
- **Ranch:** Tila, jolla on suuret maa-alueet ja jossa kasvatetaan karjaa.
- **Ranchingkulttuuri:** Tilallisten elämäntavan ympärille muodostunut kulttuuri.
- **Rancher:** Tilallinen, jonka karja laiduntaa suurilla alueilla.
- **Ratsukko:** Hevonen, jolla on ratsastaja selässä. Hevonen ja ratsastaja.
- **Round up:** Karjan kerääminen tilalle.
- **Ryhmitysalue:** Penning kentän päädyssä oleva alue keskilinjan takana, jolla nautojen tulee pysyä.
- **Sokea piste:** Alue, jota silmä ei näe. Nautoilla ja hevosilla sokea piste on suoraan eläimen takana ja kaulan alla.
- **Sortteeraus:** Karjan erottelu.
- **Tasapainopiste:** Naudan hartian kohdalla oleva kohta, jonka kohdalla pystyy vaikuttamaan naudan liikkeisiin.
- **Vaquero:** Pohjoismeksikolainen karjapaimen.

b. Lähteet

Sivuston tekstit, kuvat, piirrookset ja videot ovat Roosa Partasen käsialaa.
Kaikki oikeudet pidetään.

Sivuston tekemiseen käytetyt lähteet ja aineisto

- AQHA 2018. Official handbook of rules and regulations 2018, 66th edition. Texas: American Quarter Horse Association.
- AQHA 2017. Official handbook of rules and regulations [verkkodokumentti]. American Quarter Horse Association. [Viitattu 2017-04-13.] Saatavissa: <https://www.aqha.com/media/16374/aqha-handbook-2017.pdf>
- BOUDREAU, Diane, MCDANIEL, Melissa, SPROUT, Erin ja TURGEON, Andrew 2011. Ranching [verkkojulkaisu]. National Geographic. [Viitattu 2017-04-18.] Saatavissa: <http://www.nationalgeographic.org/encyclopedia/ranching/>
- FARMIT s.a. Näe naudan silmin [verkkojulkaisu]. Farmit. [Viitattu 2018-02-05.] Saatavissa: <https://www.farmit.net/kotielain/emolehma/hoito-ja-kasittely/nae-naudan-silmin>
- HISTORY 2017. Cowboys [verkkojulkaisu]. History. [Viitattu 2017-04-19.] Saatavissa: <http://www.history.com/topics/cowboys>
- HOLDERNESS-RODDAM, Jane, 2013. Hevosia! Kiina: Kustannusosakeyhtiö Otava.
- KENNETH 2013. Cowboy buckaroo Suomeen [verkkojulkaisu]. Länneratsastus.fi. [Viitattu 2018-02-21.] Saatavissa: <http://lannenratsastus.fi/2013/12/02/cowboy-buckaroo-suomeen/>
- OLEAN, Katie 2017. Team Penning [verkkojulkaisu]. HorseChannel. [Viitattu 2017-04-19.] Saatavissa: <http://www.horsechannel.com/western-horse-training/team-penning.aspx>
- RANCH HORSEMANSHIP s.a. Karja kurseja [verkkojulkaisu]. Ranch horsemanship ry. [Viitattu 2018-02-21.] Saatavissa: <http://www.ranchhorsemanship.fi/Karja-kurseja.php>
- PATE, Curt 2004. Ranch Horsemanship. Texas: Western Horseman.
- PESONEN, Maiju 2011. Naudan käyttäytyminen ja käsittely [verkkodokumentti]. MTT. [Viitattu 2018-02-05.] Saatavissa: [https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/mtt/mtt/esittely/toimipaikat/ruukki/Tietopankki/Emolehmatuo tanto/K%C3%A4yttyminen%20ja%20k%C3%A4sittely_2011.pdf](https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/mtt/mtt/esittely/toimipaikat/ruukki/Tietopankki/Emolehmatuo%20tanto/K%C3%A4yttyminen%20ja%20k%C3%A4sittely_2011.pdf)
- SAARELA, Noora 2015. Opas lypsykarjan tavallisimpiin käsittelyä vaativiin tehtäviin. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. [Viitattu 2018-02-05.] Saatavissa: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/96508/Noora_Saarela.pdf?sequence=1
- VAHATALO Katja 1999. Lännervarusteissa – tunnelmaa ja tarkoituksenmukaisuutta [verkkojulkaisu]. Katja Vanhatalo. [Viitattu 2018-04-01.] Saatavissa: <http://www.katjavanhatalo.com/lannenvarusteet.htm>
- WESTERN RIDERS FINLAND 2015. Historiaa [verkkojulkaisu]. Western Riders Finland. [Viitattu 2018-02-21.] Saatavissa: <http://www.westernriders.fi/historiaa/>

5. Widget

Karjalajit-Internet-sivusto on Roosa Partasen opinnäytetyö Savonia-ammattikorkeakoulun luonnonvara-alalle vuonna 2018. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Launosten Kartano Oy.

Sivuston tarkoituksena on parantaa karjalajien tunnettavuutta ihmisten keskuudessa ja tuoda lisää harrastajia lajin pariin. Sivuilla on tiivis informatiivinen ja visuaalinen esittely lajeista, karjanpaimentamisesta ja sen historiasta.

LIITE 2: TUOTOS: LÄNNENRATSASTUKSEN KARJALAJIEN KILPAILUSÄÄNNÖT -AINEISTO

LÄNNENRATSASTUKSEN KARJALAJIEN KILPAILUSÄÄNNÖT

Säännöt pohjautuvat: AQHA Official handbook of rules and regulations 2018, 66th edition & Official 2016 USTPA member handbook, Guide to USTPA Rules, Regulations and By-laws

Säännöt ovat epäviralliset.

Suomennos ja kuvat: Roosa Partanen

YLEISET SÄÄNNÖT

1. Karja

- a. Kaikkien kilpailijoiden tulee huolehtia karjan hyvinvoinnista.
- b. Sairasta tai loukkaantunutta eläintä ei saa käsitellä tarpeettomasti.
- c. Sairaana tai loukkaantuneena eläimen kohdalla tuomari tai kilpailun järjestäjä arvioi tilanteen, tarkistaa eläimen ja tarvittaessa korvaa sen uudella eläimellä. Loukkaantuneelle eläimelle annetaan tarvittava hoito.
- d. Kun joukkue on sitoutunut karjaan, heillä on vastuu eläimistä. Tuomarille on ilmoitettava ennen karjan kanssa työskentelyä, jos laumassa on loukkaantunut eläin. Kun karjan kanssa on aloitettu työskentely, aikaa ei voi pysäyttää tai nautoja vaihtaa. (AQHA 2018, 203-204).

2. Hevonen ja ratsastaja

- a. Hevosella on käytettävä nivel- tai kankikuolainta tai hackamoreaa.
- b. Ratsastajan on ratsastettava kahta kättä käyttäen. (AQHA 2018, 204.)
- c. Hevosen on oltava säkäkorkeudeltaan vähintään 140 cm.

3. Kilpailun toimitsijat

- a. Kilpailuissa on vähintään yksi tuomari yhtä kenttää kohden. Tuomarin paikka on keskilinjalla. (AQHA 2018, 208.)
- b. Ajanottajia tulee olla kaksi. Ensimmäinen ajanottaja mittaa virallisen ajan. Toinen on varaajanottaja, siltä varalta, että ensimmäinen ajanottaja ei saa mitattua aikaa tai virallinen ajanottokello hajoaa.
- c. Kilpailuissa on kaksi lippumiestä. Toinen on hoitokarsinan suuaukon kohdalla ja toinen keskilinjan kohdalla. Tuomari on keskilinjan kohdalla. Tuomarin päätöksestä keskilinjan lippumies on joko tuomari itse, tai erillinen henkilö. (AQHA 2018, 203-204.)

CATTLE JA TEAM PENNING

Cattle Penningissä ratsukko erottaa 18-45 naudan laumasta yhden määrätyn naudan ja kuljettaa sen kentän toisessa päässä olevaan hoitokarsinaan. Nopeimman ajan saanut ratsukko voittaa. (AQHA 2018, 203.)

Team Penningissä kolmen ratsukon tiimin tulee erottaa 18-45 naudan laumasta kolme määrättyä nautaa ja kuljettaa ne kentän toisessa päässä olevaan hoitokarsinaan. Nopeimman ajan saanut joukkue voittaa. (AQHA 2018, 203.)

1. Kilpailujärjestys

- a. Ratsukoiden/joukkueiden naudan numero/numerot tai värit arvotaan ennen kilpailun alkamista. Arvonnasta suorittaa tuomari tai tuomarin sihteeri.
- b. Kilpailujärjestyksen arpomisen jälkeen kilpailusta jättäytyvän ratsukon/joukkueen naudan tai nautojen numero tai väri annetaan järjestyksessä seuraavalle. (AQHA 2018, 203-204.)

2. Kilpailuluokat

- a. Kilpailuissa voi olla neljä eri aika luokkaa; 60-, 75-, 90- ja 120-sekuntia. (AQHA 2018, 204.)
- b. Kilpailun järjestäjä määrittää kilpailuissa olevat luokat.

3. Karja

- a. Nautoja on oltava 18-45 kappaletta.
- b. Kilpailun järjestäjä numeroi kilpailuissa käytettävät naudat kolmen ryhmiin, joko numeroin (1, 1, 1 ja 2, 2, 2...) ja/tai värein.
- c. Karjan numeroiden on oltava vähintään 15 cm korkeita. Numeroiden on oltava naudan molemmilla puolilla samalla kohdalla, ylhäällä, lavan ja lantion välillä.
- d. Karjaryhmä vaihdetaan joka kymmenennen joukkueen jälkeen. Jokaisessa karjaryhmässä tulee olla sama määrä nautoja. Kilpailunjärjestäjä voi vaihtaa karjaryhmiä

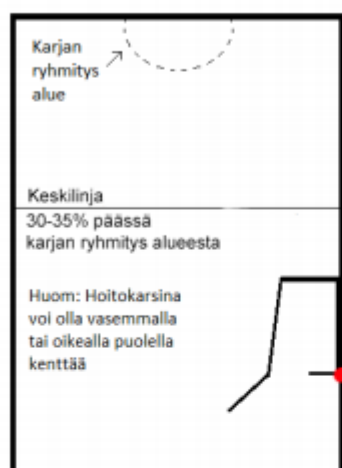

halutessaan useammin. Kierron nopeudesta on ilmoitettava ennen kilpailujen alkamista.

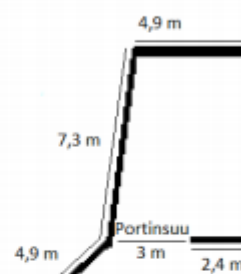
- e. Jokainen karjaryhmä on kuljetettava kentän ympäri, ennen niiden asettamista karjan päätyyn.
- f. Karjaryhmiä käytetään samassa järjestyksessä joka kilpailuluokassa. (AQHA 2018, 203-204)

4. Kenttä

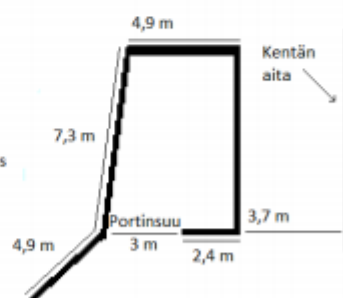
- a. Paras kentän koko on 27x55 m, mutta se voi olla minkä kokoinen tahansa.
- b. Keskilinjan tulee olla 30-35 % päässä kentän karjan puoleisesta päädyistä. Kilpailunjärjestäjä mittaa keskilinjan paikan ja merkitsee sen kentän aitaan molemmille pitkille sivuille. Keskilinjan on oltava helposti havaittava tuomarille ja keskilinjan lippumiehelle.
- c. Hoitokarsinan suuaukko tulee olla 25% päässä kentän takaseinästä, mutta se ei saa olla alle 17 m päässä siitä. (AQHA 2018, 204)
- d. Cattle Penning hoitokarsinan sivu on kiinni kentän aidassa.
- e. Team Penning hoitokarsinan sivu on irti kentän aidasta. Hoitokarsinan ja aidan välissä tulee olla noin 3,7 m kuja, josta pääsee turvallisesti kulkemaan.

Cattle Penning kenttä

Team Penning kenttä

5. Kilpailusuorituksen aloitus

- a. Keskilinjän lippumies nostaa lipun ilmaan, kun kenttä on valmis.
- b. Aika alkaa ensimmäisen hevosen turvan ylittäessä keskilinjän.
- c. Ratsukolle/joukkueelle annetaan eroteltavan naudan numero, kun aika alkaa. Tällöin ratsukko/joukkue on "sitoutunut" karjaan.
- d. Karjan tulee olla karjan puolella keskilinjaa ennen ajan alkamista. Tuomari voi pyytää ratsukkoa siirtämään naudat karjan puolelle keskilinjaa.
- e. Kun aika on alkanut, kukaan joukkueen jäsen ei saa tulla enää kentälle. (AQHA 2018, 203-204.)

6. Aika ja ajan ottaminen

- a. Tapahtuman järjestäjä määrittelee aika rajoituksen. Aikarajoitus voi olla 60-, -75-, 90- tai 120 sekuntia. Aikarajoitus on ilmoitettava erikseen.
- b. Virallinen ajanottokello on elektroninen kello. Samaa kelloa käytetään läpi kilpailujen. Kelloja on oltava kaksi.
- c. Aikavaroitus annetaan, kun aikaa on jäljellä 30 sekuntia.
- d. Saadakseen ajan yhden ratsukon tulee seistä hoitokarsinan portilla ja nostaa kätensä korkealle ilmaan lippumiehen nähtäväksi. Hevosen turvan on oltava hoitokarsinan puolella aikaa ottaessa. Hevosen rintakehä ei saa mennä hoitokarsinan puolelle, muuten joukkue ei saa aikaa. Aika pysähtyy, kun ratsukko

pysäyttää ajan oikeaoppisesti ja lippumies pudottaa lipun merkiksi ajanottajalle.

- e. Aika jatkuu, kunnes kaikki ei halutut naudat ovat keskilinjan nautojen puolella.
- f. Joukkue voi ottaa ajan myös yhdellä tai kahdella määrättyllä naudalla. (AQHA 2018, 204.)

7. Rangaistukset

a. Uudelleenratsastus

- I. Jos 30 sekunnin varoitusta ei anneta, uudelleenratsastus on mahdollista pyynnöstä. Jos uudelleenratsastusta pyydetään, se suoritetaan heti käyttäen samaa karjaa.
- II. Jos eläin poistuu kentältä, aidan yli tai läpi, ratsukko/joukkue voidaan hylätä - mikäli eläimen poistuminen johtuu liiallisesta paineesta - tai ratsukko/joukkue voi saada uudelleenratsastuksen, tuomarin päätöksen mukaisesti. Jos uudelleenratsastus annetaan, se suoritetaan kilpailuluokan viimeisenä.
- III. Jos ratsukolle/joukkueelle annetaan jo käytetty numero tai väri, uudelleenratsastus annetaan välittömästi, käyttäen oikeaa numeroa tai väriä. Jos virhe huomataan vasta, kun karja on siirretty kentältä, uudelleenratsastus suoritetaan kilpailun lopussa käyttäen samaa karjaa.

- IV. Jos karjassa huomataan olevan enemmän tai vähemmän kuin kolme samaa numeroa tai väriä, joukkueet, joilla on ollut enemmän tai vähemmän määrättyä numeroa tai väriä karjassa, ratsastavat uudelleen kilpailuiden lopussa. Niillä joukkueilla, joilla on ollut kolme määrättyä nautaa, aika pysyy samana.
- V. Jos uutta karjaa ei ole uudelleenratsastuksiin, kilpailun järjestäjä ja tuomari päättävät käytettävän karjan. Jos karjaa käytetään uudelleen, mukaan on otettava uusia nautoja ja karja on numeroitava uudelleen. Tällöin on varmistettava, että jokainen joukkue saa työskennellä saman määrän kanssa uusia ja jo käytettyjä nautoja.
- VI. Uudelleenratsastukset ratsastetaan niiden antojärjestyksessä.
- VII. Ratsukko/joukkue ei voi parantaa jo saatua aikaansa. Saatujen nautojen määrä voi lisääntyä. (AQHA 2018, 204-205.)

b. "Ei aikaa"

- I. Keskilinjän ylitys myöhässä voi johtaa tuomarin päätöksestä siihen, että ratsukko/joukkue ei saa aikaa.
- II. Nautojen on oltava kokonaan hoitokarsinassa aikaa ottaessa. Jos nauta on menossa hoitokarsinaan, muttei ole siellä kokonaan, kun

aika pysäytetään tai nauta tuodaan
hoitokarsinaan ajan ottamisen jälkeen
suorituksesta ei tule aikaa.

- III. Jos nauta karkaa tai poistuu hoitokarsinasta
aikaa otettaessa, suorituksesta ei tule aikaa.
Nauta luetaan karanneeksi, jos mikä tahansa
osa siitä tulee hoitokarsinan portin ulkopuolelle.
- IV. Tarpeeton paine tai voimankäyttö karjaa tai
hevosta kohtaan johtaa suorituksen
mitätöintiin. Tällaista väkivaltaa on esimerkiksi
karjan sekaan ratsastaminen niin, että nauta
kaatuu tai hevonen, joka puree nautoja. Tällöin
tuomari keskeyttää suorituksen ja tilanteen
mukaan suorituksesta ei tule aikaa tai
ratsukko/joukkue hylätään kilpailusta.
- V. Liiallinen raipan tai ohjien käyttö hevosta
kohtaan voi johtaa tuomarin päätöksestä "ei
aikaan".
- VI. Keskilinjan ylittävä nauta, jolla on väärä
numero/väri johtaa "ei aikaan". Tuomarin
päätöksen mukaan voidaan sallia tietyn
nautamäärän keskilinjan ylitys esimerkiksi
alemmissa luokissa. Esimerkiksi kolmen naudan
keskilinjan ylitys on sallittu, mutta neljännen
naudan keskilinjan ylitys johtaa suorituksen
hylkäämiseen. (AQHA 2018, 205.)

c. Kilpailuista hylkääminen

- I. Ratsukon/Joukkueen on tultava kentälle 30 sekunnin kuluttua siitä, kun tuomari kutsuu heidät kentälle. Myöhästyminen omasta aloituksesta johtaa hylkäämiseen.
- II. Karjaan kontaktin ottaminen kädellä, raipalla, hatulla tai millään muulla varusteella johtaa hylkäämiseen. Ohjia saa heiluttaa ilmassa tai lyödä chapseihin.
- III. Tarpeeton paine tai voimankäyttö karjaa tai hevosta kohtaan johtaa suorituksen mitätöintiin. Tällaista väkivaltaa on esimerkiksi karjan sekaan ratsastaminen niin, että nauta kaatuu tai hevonen, joka puree nautoja. Tällöin tuomari keskeyttää suorituksen ja tilanteen mukaan suorituksesta ei tule aikaa tai ratsukko/joukkue hylätään kilpailusta.
- IV. Hevosen kaatuminen tai ratsastajan tippuminen ei lopeta suoritusta. Minkäänlainen karjan kanssa työskentely ennen satulaan takaisin nousua, maasta käsin, johtaa hylkäykseen.
- V. Joukkueen jäsenen hylkääminen aiheuttaa koko joukkueen hylkäämisen kilpailusta. (AQHA 2018, 205.)
- VI. Kentällä olevan ratsukon/joukkueen auttaminen naudan löytämisessä, voi tuomarin päätöksestä johtaa työskentelevän joukkueen suorituksen hylkäämiseen. Auttava joukkue menettää ajan omasta suorituksestaan. (USTPA 2016.)

8. Pisteytys/Sijoittuminen

- a. Sijoitukset lasketaan suoritusten aikojen ja nautojen lukumäärien avulla.
- b. Joukkueet, jotka ovat saaneet kolme nautaa annetussa ajassa sijoittuvat korkeammalle, kuin kaksi nautaa saaneet. Kaksi nautaa saaneet joukkueet sijoittuvat korkeammalle kuin yhden naudan saaneet joukkueet riippumatta ajasta.
- c. Kilpailuissa, joissa on useampi kuin yksi suorituskerta, ratsukko/joukkueet, jotka saavat molemmilla suorituksillaan naudan sijoittuvat korkeammalle kuin ratsukko/joukkueet, jotka saavat naudan/nautoja vain toisella kierroksella, riippumatta nautojen lukumäärästä tai ajasta. (AQHA 2018, 205-207.)

TEAM SORTING

Laji on kehittynyt karjapaimenten tavasta erotella nautoja erilaisiin ryhmiin ja vaatii taitoa, ketteryyttä ja karjankäsittelytaitoja. Kilpailussa kahden ratsukon joukkue erottelee mahdollisimman monta nautaa annetussa ajassa, 12 naudan laumasta numerojärjestyksessä pyöroäitauksesta toiseen. Eniten nautoja erotellut joukkue voittaa. (AQHA 2018, 207.)

1. Kilpailuluokat

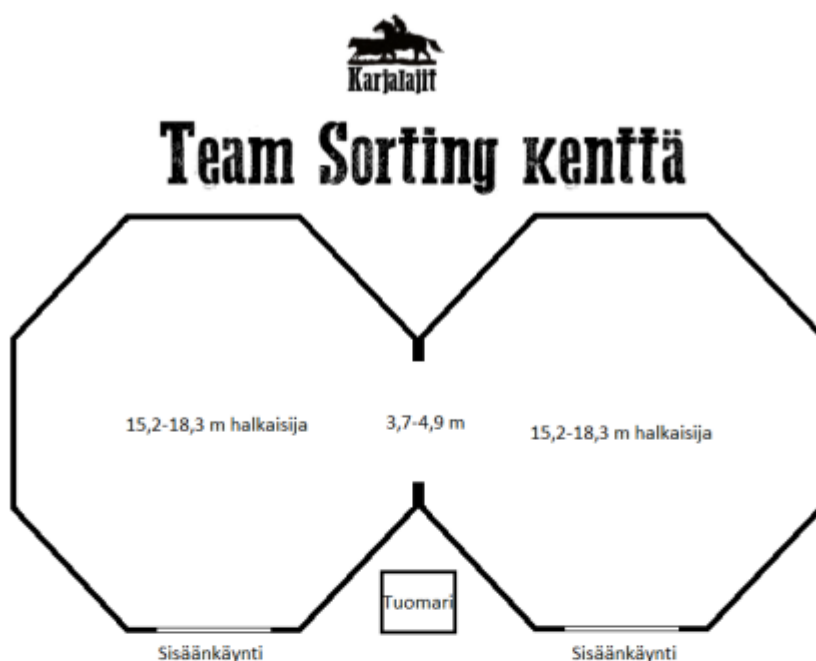
- a. Kilpailuissa voi olla neljä eri aika luokkaa; 60-, 75-, 90- ja 120-sekuntia. (AQHA 2018, 208.)
- b. Kilpailun järjestäjä määrittää kilpailuissa olevat luokat.

2. Karja

- a. Laumassa on yhteensä kymmenen numeroitua nautaa (1-10) ja kaksi numeroimaton nauta. Yhteensä nautoja on 12.
- b. Karjan numeroiden on oltava vähintään 15 cm korkeita. Numeroiden on oltava naudan molemmilla puolilla samalla kohdalla, ylhäällä, lavan ja lantion välillä. (AQHA 2018, 207-208.)

3. Kenttä

- a. Team Sorting kenttä muodostuu kahdesta samankokoisesta pyöröaitauksesta.
- b. Pöyröaitauksessa ei saa olla 90-asteen kulmia.
- c. Suositeltu pyöröaitauksen läpimitta on 15-18 m.
- d. Keskilinja, joka on kahden pöyröaitauksen välissä, suositeltu läpimitta on 3.5-5 m. (AQHA 2018, 207.)

4. Aika

- a. Tapahtuman järjestäjä määrittelee aika rajoituksen. Aikarajoitus voi olla 60-, 75-, 90- tai 120 sekuntia. Aikarajoitus on ilmoitettava erikseen.
- b. Virallinen ajanottokello on elektroninen kello. Samaa kelloa käytetään läpi kilpailujen.
- c. Virallisen ajanottokellon rinnalla käytetään varaajanottokellona sekuntikelloa. Jos kilpailuissa on tilanne, että useampi joukkue on saanut kymmenen nautaa ja saman ajan sekuntikellolla varmistetaan sijoitus.

- d. Aika jatkuu, kunnes kaikki naudat on eroteltu oikeassa järjestyksessä tai aika rajoitus saavutetaan. Joukkueen aika määräytyy sen mukaan, kuinka paljon kymmenen naudat eroteltiin menee tai kun aika menee umpeen.
- e. Aikavaroitus annetaan työskentelevälle tiimille, kun aikaa on jäljellä 30 sekuntia.
- f. Jos joukkue on saanut eroteltua kaikki kymmenen nautaa, joukkue voi pysäyttää ajan. Ajan pysäyttämiseksi yhden ratsukon täytyy seistä keskilinjalla ja nostaa kätensä korkealle ilmaan, niin, että tuomari näkee käden. Hevosien turvan on oltava työskentely pyöröaitauksen puolella aikaa ottaessa. Hevosien rintakehä ei saa mennä toisen pyöröaitauksen puolelle, muuten joukkue ei saa aikaa. Aika pysähtyy, kun ensimmäinen ratsastaja pysäyttää ajan oikeaoppisesti. (AQHA 2018, 207.)

5. Kilpailusuoritus

- a. Nautoja voidaan kuljettaa joko molempiin suuntiin tai vain toiseen suuntaan, kilpailun järjestäjän päätöksen mukaan. Jos karjaa kuljetetaan molempiin suuntiin, suunta vaihtuu joka joukkueen kohdalla. Tällöin joukkue numero yksi liikuttaa nautoja pyöröstä 1 pyöröön 2 ja joukkue numero kaksi liikuttaa nautoja pyöröstä 2 pyöröön 1.
- b. Karjan tulee olla karjan puolella keskilinjaa ennen ajan alkamista. Tuomari voi pyytää joukkueen jäsentä siirtämään naudat karjan puolelle keskilinjaa.

- c. Tuomari nostaa lipun merkiksi, kun kenttä on valmis. Joukkueelle annetaan ensimmäisen naudän numero, kun tuomari tiputtaa lippunsa ensimmäisen hevosen turvan ylittäessä keskilinjan, ajan alkaessa. Tällöin joukkue on sitoutunut karjaan. (AQHA 2018, 207-208.)

6. Rangaistukset

a. Uudelleenratsastus

- I. Jos eläin poistuu kentältä, aidan yli tai läpi, joukkue voidaan hylätä - mikäli eläimen poistuminen johtuu liiallisesta paineesta - tai joukkue voi saada uudelleenratsastuksen, tuomarin päätöksen mukaisesti. Jos uudelleenratsastus annetaan, se suoritetaan heti aloittaen pienimmästä numerosta. Aika alkaa nollasta ja nollasta naudasta.
- II. Jos joukkueelle annetaan jo käytetty aloitusnumero, uudelleenratsastus annetaan välittömästi, käyttäen aloitusnumeroa, jota ei ole vielä käytetty. Aika alkaa nollasta ja nollasta naudasta. Jos virhe huomataan vasta, kun karja on siirretty kentältä, uudelleenratsastus suoritetaan, kun kaikki ratsastukset on suoritettu käyttäen samaa karjaa.
- III. Jos karja on numeroitu väärin tai numerottomia nautoja on liikaa, joukkue saa ratsastaa uudelleen heti samalla karjalla. Aika alkaa nollasta ja nollasta naudasta.

- IV. Jos 30 sekunnin varoitusta ei anneta, uudelleenratsastus on mahdollista joukkueen pyynnöstä. Jos uudelleenratsastusta pyydetään, se suoritetaan heti käyttäen samaa karjaa.
- V. Jos uutta karjaa ei ole uudelleenratsastuksiin, kilpailun järjestäjä ja tuomari päättävät käytettävän karjan. Jos uudelleenratsastajia on enemmän kuin yksi ne ratsastetaan niiden anto järjestyksessä. Jos karjaa käytetään uudelleen, mukaan on otettava uusia nautoja ja karja on numeroitava uudelleen. Tällöin on varmistettava, että jokainen joukkue saa työskennellä saman määrän kanssa uusia ja jo käytettyjä nautoja.
- VI. Joukkue ei voi parantaa, jo saatua aikaansa. Saatujen nautojen määrä voi lisääntyä. (AQHA 2018, 204-205.)

b. "Ei aikaa"

- I. Keskilinjan ylitys myöhässä voi johtaa tuomarin päätöksestä siihen, että joukkue ei saa aikaa.
- II. Jos numeroton nauta ylittää keskilinjan ennen kymmenenaudan linjan ylitystä, joukkue ei saa aikaa.
- III. Jos numeroitu nauta ylittää keskilinjan ennen omaa vuoroaan, joukkue ei saa aikaa.
- IV. Kentällä olevan joukkueen auttaminenaudan löytämisessä, voi tuomarin päätöksestä johtaa

työskentelevän joukkueen suorituksen hylkäämiseen. Auttava joukkue menettää ajan omasta suorituksestaan. (AQHA 2018, 208-210.)

c. Joukkueen hylkääminen

- I. Jos jo eroteltu nauta karkaa takaisin työskentely pyöröaitaukseen joukkue hylätään. Nauta luetaan karanneeksi, jos mikä tahansa osa siitä tulee keskilinjan yli pyöröaitauksen työskentelypuolelle.
- II. Karjaan kontaktin ottaminen kädellä, raipalla, hatulla tai millään muulla varusteella johtaa hylkäämiseen. Ohjia saa heiluttaa ilmassa tai lyödä chapseihin.
- III. Tarpeeton paine tai voimankäyttö karjaa tai hevosta kohtaan johtaa joukkueen hylkäämiseen. Tällaista väkivaltaa on esimerkiksi karjan sekaan ratsastaminen niin, että nauta kaatuu tai hevonen, joka puree nautoja. Tällöin tuomari keskeyttää suorituksen ja joukkue hylätään kilpailusta.
- IV. Liiallinen raipan tai ohjien käyttö hevosta kohtaan voi johtaa joukkueen hylkäykseen.
- V. Joukkueen jäsenen hylkääminen aiheuttaa koko joukkueen hylkäämisen kilpailusta. (AQHA 2018, 208.)
- VI. Hevosen kaatuminen tai ratsastajan tippuminen ei lopeta suoritusta. Minkäänlainen karjan

kanssa työskentely ennen satulaan takaisin
nousua, maasta käsin, johtaa hylkäykseen.
(AQHA 2018, 205.)